Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 234 ◆ Середа, 4 грудня 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

КАЛИНОВА СОПІЛОЧКА

Здається, мітингові мегафони на наших майданах відспівали своє.
В усякому разі — на деякий час.
Нехай помовчать.
Бо те, що ми сьогодні маємо на душі, — ту мелодію не візьме суворе солдатське горло мегафона чи сурми.
Тут потрібен інший інструмент.
І нехай звучить сопілкова мелодія — давня, як сама сопілка — мелодія спокою й простору, мелодія, народжена прагненням сповістити: «Я — тут, я — живу!»

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

УЧОРА Голова Верховної Ради України Л. Кравчук прийняв голову правління групи американської компанії «Сеабеко — Групп» Б. Бірштейна.

Під час розмови порушувалися економічні аспекти розвитку української промисловості та підприємництва на засадах встановлення прямих контактів з іншими країнами.

Л. Кравчук запропонував гостеві детальніше ознайомитися з нашою економікою з метою отримати можливості для конкретної роботи фірми «Сеабеко — Групп» у незалежній Україні.

ЗМІЦНЕННЯ незалежності і суверенітету республік, які складали наш колишній Союз, не обмежує свободу дій цих республік та їх свідомий вибір у прийнятті рішень щодо майбутнього Союзу Суверенних Держав. Так оцінив Михайло Горбачов референдум і вибори Президента України, а також вибори Президента Казахстану, які відбулись минулої неділі.

6 • 7

РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ І ПРИВАТИЗАЦІЯ: ЯКИЙ ШЛЯХ ОБРАТИ?

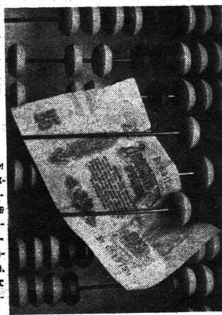

Законодавці уже зупинили свій вибір на одному з проектів Закону про роздержавлення та приватизацію. Ним став компромісний варіант, утворений із кількох проектів, запропонованих урядом та народними депутатами України. Проте це не означає, що час для пошуків оптимального рішення вичерпано.

Цитата дня

Наскільки мені відомо, ні Президент Горбачов, ні тим більше Президент Єльцин не збираються застосовувати силові методи щодо України. Незалежність України рано чи пізно буде визнана. Право народів на самовизначення зафіксоване у міжнародних правових документах, і Росія тут не зможе робити виняток для слов'янських народів.

Галина СТАРОВОЙТОВА,
радник Президента РРФСР, народний депутат Росії та Союзу.

ВИЗНАЛА УГОРЩИНА

Міністр закордонних справ України А. Зленко та Генеральний консул Угорської Республіки у Києві А. Палді підписали документи про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами.

Відразу ж після підписання А. Зленко провів прес-конференцію, під час якої розповів про головні завдання роботи МЗС України в умовах незалежності.

Того ж дня в приміщенні міністерства відбулася прес-конференція іноземних спостерігачів, які перебували в Україні під час проведення референдуму.

НАБІЄВ І НІЯЗОВ — ЗА СОЮЗ

Першочерговим завданням Таджикистану є перехід до ринкової економіки, а також наведення дисципліни й порядку в усіх галузях виробництва, наголосив під час виступу в республіканському парламенті президент Набієв. Він також закликав до негайного підписання політичного договору між радянськими республіками. Водночас туркменський Президент Ніязов, який перебуває з візитом у Туреччині, висловився за нову конференцію та сказав, що підпише Союзний договір.

ВОТУМ ДОВІРИ

«Перемога у президентських виборах стала всенародним вотумом довіри до мене», — заявив Президент Казахстану Назарбаєв. У розмові з кореспондентами після виборів він повідомив, що до кінця цього року уряд республіки вдасться до рішучих заходів з метою подолання економічної кризи. Передбачено також посилити виконавчу владу в Казахстані, зокрема призначити до кожної області президентських представників.

13

ВАРФОЛОМІЇВСЬКА НІЧ У БАТУРИНІ

Спогад про цю жахливу ніч досі болем озивається у серцях жителів колишньої гетьманської столиці. Вогнем і мечем винищував Меншиков старих і малих, жінок і юнаків. Думав знищити і саму думку про незалежність, про волю.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
партій і рухів — 441-82-05,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-90.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

Наступний номер «Голосу України» вийде 6 грудня.

РОЗМОВА Л. М. КРАВЧУКА З ПРЕЗИДЕНТОМ США

3 грудня Голові Верховної Ради України Л. М. Кравчуку зателефонував Президент Сполучених Штатів Америки Джордж Буш. Відбулася тепла і довірча розмова. Джордж Буш щиро поздоровив народ України із здобуттям незалежності і Л. М. Кравчука з обранням його Президентом.

Результати референдуму, відзначив Дж. Буш, просто приголомшливі. Він повідомив, що найближчим часом на Україну прибуде його представник — заступник Державного секретаря США Том Нейлз. Будуть обговорені питання розвитку відносин між Сполученими Штатами Америки і Україною, а також проблеми роззброєння, стратегічного балансу в Європі, національних меншин, прав людини та інші, взаємовідносин України і Росії. Докладніше всі ці проблеми обговорюватимуться з Державним секретарем США Джеймсом Бейкером, який незабаром також відвідає Україну.

Л. М. Кравчук подякував Президентові США за поздоровлення і повідомив Джорджа Буша, що за незалежність України висловилось 90,32 процента населення. Не було жодної області, жодного регіону, де б ця цифра була нижчою від 50 процентів. Усі зарубіжні спостерігачі, які були на Україні під час проведення референдуму, в тому числі і з США, засвідчили: вибори пройшли демократично, без будь-яких порушень.

Глава парламенту України проінформував Президента США про свою розмову з Борисом Єльциним, який сказав, що після того, як будуть обнародувані офіційні дані про референдум, Росія визнає Україну як незалежну державу. Найближчої суботи ми зустрінемося з ним, а також з главою парламенту Беларусі в Мінську і обговоримо внутрішні та зовнішні питання політики наших держав.

У короткому інтерв'ю після розмови з Президентом США Л. М. Кравчук висловив впевненість у тому, що найближчим часом Україну визнають багато країн Європи, Америки, Азії. Місце України у світі, її географічне положення і політичне становище, економічний потенціал, історія, сказав він, дають для цього всі підстави. Україна стала на шлях демократичного розвитку. Вона сповідуватиме принципи демократії і свободи. Вона має намір плодотворно співробітничати з усіма республіками колишнього Союзу і зарубіжними країнами. Щодо відносин з центром, то, як сказав мені на днях по телефону М. С. Горбачов, він не має намірів вживати будь-яких заходів стосовно України.

Розмова з Дж. Бушем, на думку Л. М. Кравчука, є прологом до визнання Америкою України.

В. ДЕМИДЕНКО,
кор. Укрінформ.

ПОЧИНАЮТЬ ВИЗНАЧАТИСЯ

Затамувавши дихання, весь світ очікував перших офіційних повідомлень про результати всеукраїнського референдуму. І от незалежність нашої Батьківщини стала звершеним фактом. Як же зреагували в урядових колах зарубіжних країн на виникнення на карті світу нової незалежної держави?

Загалом позитивно. На сьогодні нас уже визнали дві країни. Першою це зробила Польща. В понеділок у Варшаві схвалено рішення встановити з Україною дипломатичні відносини. За словами офіційного представника уряду Польщі Заремського, тут переконані, що незалежність України сприятиме поглибленню співпраці між двома країнами.

Учора вранці стало відомо, що слідом за поляками визнав Україну й канадський уряд. Швеція та Чехо-Словаччина також заявили про свою готовність невдовзі встановити дипломатичні відносини з Українською державою.

Щодо інших країн Західної Європи, то їхня реакція дещо стриманіша. Хоча, як заявив голландський міністр зовнішніх справ Ван ден Брук, більшість країн Європейського співтовариства привітали результати нашого референдуму.

Учора ж у Брюсселі розпочала роботу спеціальна нарада країн — членів НАТО, присвячена подіям в Україні. Мета її — виробити єдину позицію щодо незалежності нашої республіки та оцінити результати референдуму в світлі діючих угод про контроль над звичайними та ядерними озброєннями. Стурбовані в НАТО й проблемою виплати Україною її частки зовнішнього радянського боргу. Результати брюссельської наради поки що невідомі. Але вже тепер можна стверджувати, що Україну Північноатлантичний союз не визнає доти, доки вона не прояснить своїх намірів щодо міжнародних зобов'язань.

Аналогічної позиції дотримуються й Сполучені Штати. У першій офіційній реакції адміністрації США на волевиявлення нашого народу зазначається: хоча Сполучені Штати вітають утвердження демократії в Україні й прагнуть встановити з нею нормальні відносини, рішення народу України викликало ряд складних проблем. Як заявив прес-секретар Білого дому Фіцуотер, до встановлення дипломатичних відносин з українським урядом США хотіли б обговорити майбутнє ядерної зброї на українській території, ставлення України до міжнародних договорів про контроль над озброєннями, дотримання нашою республікою прав людини, а також її економічне становище. Фіцуотер повідомив, що для обговорення цих питань президент Буш негайно направить до Києва одного зі своїх дипломатичних представників. Цього місяця для проведення консультацій до Києва та Москви прибуде і держсекретар Бейкер.

«Реакція московського уряду на результати референдуму в Україні має бути теплою і доброзичливою, — заявив учора всім відомий Збігнєв Бжезинський. — Там повинні добре розуміти, що держава не може бути водночас і імперією, і квітучою демократією». Важко з цим не погодитися.

Ігор ГРУШКО.

ЗАЯВА

Президії Верховної Ради України

1 грудня в день єврейського свята Ханука в Києві скоєно провокацію, яка мала далекосяжні плани — посіяти міжнаціональну ворожнечу між українським та єврейським народами. В міську синагогу невідомими особами були підкладені дві гранати. Лише завдяки випадковості ніхто не постраждав.

Президія Верховної Ради України заявляє, що такі дії спрямовані проти інтересів народу України, а злочинці мають бути притягнуті до відповідальності згідно з чинним законодавством.

Президія Верховної Ради України звертається до громадян республіки з закликом до національної злагоди, пильності та рішучого відпору проявам будь-якого екстремізму та тероризму.

2 грудня 1991 року

У КРИМУ ЗАКОН ПРИЙНЯЛИ

Нещодавно позачергова сесія Верховної Ради Кримської АРСР прийняла Закон про референдум. Із ста шістдесяти одного депутата, які брали участь у голосуванні, троє проголосували проти і двоє — утрималися.

Та не прийняли депутати ту частину статті 6, де йшлося про винесення на референдум «вопросов территориальной целостности и изменения границ Крымской АССР» (див. «Голос України», № 227).

Не прийняли й звернення до Президента СРСР про відміну Акта 1954 року, згідно з яким Кримську область було передано до складу України. Мабуть, більшість депутатів все-таки зрозуміла, що нині Україна не та, й Росія офіційно відмовилася втручатись у цю проблему.

Неабиякі пристрасті кипіли навколо того, щоб на території Криму припинити дію «драконівської» статті 62 Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за дії, спрямовані проти територіальної цілісності України. Та й тут голосів не вистачило, щоб пройшло таке рішення. А якби вистачило? Виходить, що всі інші статті діяли б, а ця — ні? Сміх, та й годі!

І під час сесії, і під час розмов з депутатами не залишало відчуття, що в Криму відбувається якийсь спектакль «од лукавого». Ну, скажіть на милість, для чого треба було галопом скликати позачергову сесію, в пожежному порядку приймати Закон про референдум в Кримській АРСР? Тим більше, що дату його проведення так і не визначено, хоча він набрав чинності з 1 грудня.

Не зовсім зрозумілою є позиція Голови Верховної Ради Криму Миколи Багрова, який, вдало балансуючи кримським скіпетром, перетнув прірву серпневого заколоту, віддавши на поталу двох заступників. З одного боку, М. Багров нібито й поступливий демократ: ось і Закон про референдум прийняли й за Союз виступають, ще й обіцяють, що їх до Ново-Огарьова не запросили. А з другого боку, гадає, як би то від Києва відкараскатися, щоб не командував. Та так відкараскатися, щоб не того... щоб під крило до Росії не потрапити. А то пан Єльцин, кажуть, людина рішуча. Так що ви там з Києва не дуже тисніть. Закон про референдум є? Є. Бо в разі чого ми й дату проведення призначимо. А які питання там поставити — самі, мовляв, знаємо.

Є й ще одна версія, чому так спішно прийняла Верховна Рада Криму Закон про референдум. Адже за той час, відколи обласні депутати стали парламентаріями Верховної Ради Кримської АРСР, не розроблено Конституцію автономної республіки, немає серйозної економічної програми, якось тишком-нишком відійшла в тінь проблема кримсько-татарського та інших депортованих народів. Тому й не дивно, що, як свідчать соціологи, позитивно оцінюють діяльність ВР Кримської АРСР лише 16 відсотків, а негативно — 37. Тому-то й необхідно було так терміново прийняти хоч цей Закон, доки у виборців остаточно не увірвався терпець. Бо їм однаково, хто у Верховній Раді засідатиме, аби користь була.

От і в Крим теж прийшла зима. Поволі стихають і політичні пристрасті. Стихнуть і суперечки навколо розкішних пансіонатів та санаторіїв, які до відомих серпневих подій належали ЦК КПРС і де тепер відновлюють здоров'я «ділові люди», здатні заплатити 200—300 карбованців за добу відпочинку.

Будемо сподіватися, що вгамується врешті-решт і ностальгія у деяких кримських заідеологізованих парламентаріїв (а швидше — у Президії) по Ново-Огарьову. Адже на референдумі 54 відсотки кримчан сказали «Так» незалежності України. Однозначно проголосував і «город русской славы» Севастополь. 57 відсотків севастопольців від тих, що прийшли на виборчі дільниці, вибрали незалежність. Гадаю, цим буде покладено край кримським ігрищам, всякого роду спекуляціям та інсинуаціям від імені народу. Запам'ятаємо, що з 1 грудня не лише води сивого Дніпра зв'язуватимуть Крим з незалежною державою, ім'я якій Україна.

Ігор КАБЛАК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Сімферополь — Київ.

УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ СИЛЬНОЇ ПРЕЗИДЕНТУРИ НА БАЗІ СИЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Доповідь Голови Української національної Ради Михайла ВОСКОБІЙНИКА на пленарному засіданні Президії УНРади (листопад 1991 року)

Проблема забезпечення незалежності України, а звідси і справа дальшого існування Державного Центру УНР в екзилі — це проблема відшукання доцільних рішень державного характеру на цьому етапі. Загостримо увагу на окресленні позитивної програми дії в політичній і економічній площинах, що випливає із теперішнього становища України в світі і в колишньому СРСР.

Міжнародна преса тепер часто дає інтригуючі визначення України як «індустріального гіганта», як економічно «самодостатнього велетня», як виразного енергійного борця за свою незалежність. Це, звичайно, реальна оцінка нашого перспективного місця у Східній Європі, а може, і ширше.

Ці сподівання щодо України є викликом для всіх нас. Хто їх може реалізувати? Без сумніву, індустріальна, сільськогосподарська, інтелектуальна, адміністративна, а понад усе провідна політична еліта України, згрупована в політичному законодавчому органі — у Верховній Раді України, в Українському парламенті. Будуть лідери одностайно стояти на сторожі найвищих державних інтересів України, то будуть здійснені і подальші перспективи!

Отже, питання нашого статусу «сильної держави» — це питання державницьких кадрів реальної України.

У ході національно-державного відродження України спостерігається інтенсивний процес переходу кадрів на позиції національно-державницької відбудови демократичної української держави. Цей процес відбувається в різних ділянках життя в Україні: адміністративно-державній, економічно-господарській, військовій, а також у ділянці ідеологічно-політичної переорієнтації.

Ця проблема саме тепер конкретно упирається у найкращі результати референдуму, у збереження цілості території сучасної України. В цій ситуації життя диктує уникати усяких бар'єрів серед громадян України, зокрема між «учорашніми кадрами» КПУ і тими, що не обтяжені приналежністю до колишніх. Це фундаментально важливо! Без цього нам не розбудувати успішно держави.

Для ДЦ УНР важливо брати до уваги історичне значення Верховної Ради України і її об'єктивну роль у проголошенні незалежності України. Верховна Рада в сьогоднішньому її складі прийняла майже одноголосно спочатку Декларацію про суверенність, а 24 серпня 1991 року Декларацію про незалежність. Прийняла також Закони про економічну незалежність, про формування української армії як гаранта української незалежності, національної гвардії, про митну охорону України, про охорону державних кордонів, про власну самостійну грошову систему, про український паспорт і ряд інших законів на розвиток незалежності. Закони Верховної Ради гарантували свободу діяння всіх релігійних конфесій і релігійних обрядів.

Верховна Рада прийняла ухвалу про проведення РЕФЕРЕНДУМУ для закріплення незалежності, легітимність якої буде мати свою вартість на століття. Як з'ясувалося, Верховна Рада твердо стояла і стоїть на сторожі ДЕРЖАВНИХ ПРЕРОГАТИВ України. Тут виразно виявилося, що НАЦІОНАЛЬНА солідарність у депутатів стала вище лояльності до вчорашньої збанкрутілої системи.

Звертає на себе увагу той факт, що нині саме Росія стає головним рушієм горбачовської версії економічно-політичного пов'язання колишніх «союзних» республік СРСР навколо одного центру, яким фактично має бути центр Росії. На тлі відомих обмовок сучасних демократичних лідерів Росії — Єльцина, Попова, Собчака, а також окремих російських органів преси щодо російських претензій до деяких територій України та інших колишніх «союзних» республік — це має свою специфічну вимову, яку слід мати на увазі як пересторогу щодо імперської ментальності і великодержавницьких інстинктів також і російських демократів. При цьому належало б згадати й О. Солженіцина з подібними великодержавними поглядами. І тому питання успішного референдуму може і мусить бути солідним аргументом для України.

Українські успіхи в сучасному державному будівництві зумовлюються трьома головними національними ресурсами: 1) велика чисельність нашого народу, 2) величезні багатства наших територій, 3) великий резерв талановитих людей в усіх ділянках людської діяльності. Все це є нашою могутньою «зброєю», щоб ставити виправдану тезу, що здобуття державної незалежності — це тільки програма-МІНІМУМ, а перетворення нашої держави в її теперішніх кордонах в одну з ЄВРОПЕЙСЬКИХ сил як гаранта нашого впевненого й надійного існування та розвитку, вільного від погроз з боку дотеперішньої імперії, мусить бути нашою програмою-МАКСИМУМ, до здійснення якої і треба прагнути.

Звідси хотіли б бачити Президентом України такого лідера, що забезпечив би концентрацію всіх сил на перетворення України у велику економічну, індустріальну, науково-технічну й інтелектуальну силу. Тому й кажемо про потребу для сильного народу України сильної президентури на базі сильної економіки!

Нам здається, що вирішальним ключем для позитивного ставлення до будь-кого на посту президента — це послідовне здійснення п'ятьох підставових «китів» української політики:

1) Унезалежнення від Москви, добившись визнання нею повної державної незалежності України шляхом встановлення нормальних дипломатичних відносин між двома незалежними, але приязними державами — Україною і Росією.

2) Добитися дипломатичного визнання України з боку США та інших держав — все ще головних опонентів нашої незалежності від Москви.

3) Забезпечити недоторканність українських територій, включно з Кримом й іншими південними та східними територіями.

4) Завершити економічну розбудову продуктивних сил України через приватизацію землі й індустрії.

5) Толерантна співпраця з демократичним блоком на предмет створення уряду національної єдності України.

За таких передумов постане перед Українською Національною Радою і всім ДЦ УНР в екзилі необхідність передати свої історичні повноваження (мандат) екзильного центру владі вільної, незалежної, соборної Української держави в Києві. Передача мусить послужити додатковим скріпленням історичних легітимних державних атрибутів Верховної Ради та уряду України. Це був би легалістичний вклад ДЦ УНР у розбудову суверенної державності України. Це було б пов'язання докупи двох історичних етапів боротьби за державну незалежність — періоду 1917—20 рр. і державних зусиль Верховної Ради України в наші дні.

Тому завдання ДЦ УНР сприяти розширенню відносин між діаспорою і Батьківщиною, між Українською Національною Радою в екзилі і Верховною Радою України на базі конструктивної допомоги діючим народним силам в Україні, що будують упорядковане державне життя. Будь-яку негативацію, навіть словесну, колишніх чи теперішніх комуністів-патріотів України треба вважати недоцільною, невиправданою. Попереду стократно важливіші завдання — розбудовувати українську економіку і суверенну державність до найвищого рівня. Для цього потрібне концентрування сил в одному легітимному центрі — у Верховній Раді України.

Україна потребує своєї сильної демократичної президентури на зразок існуючої в США, бо сильна президентура — це найсильніший засіб оборони проти посягань Москви. Добрий кандидат на президента України той, хто зможе уникнути такого союзного договору, що міг би зруйнувати Акт незалежності України, хоч би й під виглядом «економічної співдружності», накиненої і керованої з Москви, як першого етапу до відновлення старого «Союзу».

Українські сучасні політичні плани мусять бути керовані ідеями, як перетворити Україну у велику економічну, індустріальну, інтелектуальну і політичну силу, бо на це є всі реальні можливості. На це й маємо спрямувати всі наші зусилля!

А поки що мусимо й дальше діяти так, як досі, щоб кликати діаспору і народ України до конкретної розбудови українських позицій у західному світі, в країнах нашого поселення і в своїй спільній Батьківщині.

* Друкуємо із скороченнями.

ДЕЩО ПРО ЗДОРОВИЙ ГЛУЗД

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ І. ОСАДЧУКУ, ЯКИЙ ВИСТУПИВ НА СТОРІНКАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПРЕСИ З КРИТИКОЮ «СУВЕРЕНЩИКІВ»

Шановний колего!

Прочитав я у «Правде» за 26.XI.91 року величенький виступ про десять тисяч дипкур'єрів і, знаєте, замислився. Як на мене, ви маєте рацію. Принаймні в тому, що руба ставите питання: де дядько, а де бузина? Адже від його вирішення залежить розв'язання й усіх інших, не менш доленосних — щодо земної кулі, в якій приховується ще більша куля, щодо губернатора Каліфорнії, кума в Україні та свата в Татарії.

Особливо припала до душі ваша думка про перебудову, яка є рухом до здорового глузду. Але, кинувши цю золоту фразу, ви про неї наче зразу ж і забули. А дарма. Адже саме здоровий глузд подвигнув обмеженого демократа Михайла Горбачова на демократизацію та гласність, а вже вони, у свою чергу, допомогли осліпленим компартпропагандою знову прозріти. Ставши видющими, люди помітили на собі і на Україні кайдани. Не хтось інший — здоровий глузд підказав: їх треба розбивати. І вони взялися за це діло, яке, на жаль, Президентові СРСР не сподобалося. Референдум, що позавчора відбувся, цю роботу завершив.

Здоровий глузд підказує: кайдани впали! Та в переддень референдуму Горбачов пророк, що незалежно від волі народу Україна залишиться в Союзі. Нечувано: Президент СРСР повстає проти букви і духу Основного Закону, яким є Конституція СРСР! Судіть самі, чи багато в його твердженні логіки?

Та й вас, як я зрозумів, суверенність республік колишнього СРСР не надихає. Вас дратує створення нових національних держав, наче світ складається не з них. Коли Росія виборювала свої законні права, люди ваших переконань були на її боці. Проте такі ж дії України їм чомусь не подобаються. А пояснюється ваш непослідовний демократизм просто: ви виступаєте з позиції «старшого брата», через що й права Російської Федерації ставите над правами інших республік. За яким правом? Оце такий ваш здоровий глузд.

«Вместо одного плохого государства — 15 хороших, национальных. Почему же 15 государств ему, налогоплательщику, будут менее накладны, чем одно большое? — наївно питаєте ви.— Та в тому ж і річ, що мали ми в Союзі аж 14 маріонеткових урядів і стільки ж маріонеткових Центральних Комітетів, а керував один ЦК — московський. Імперська Москва до периферійних запитів не прислухалася. Та й не до нас їй було — вона й своїх не чула! А тепер у кожній республіці по одній Верховній Раді та по уряду. В разі потреби народ з них може спитати. Так що дарма ви так уболіваєте за платника податків, який відтепер принаймні знатиме, що його кошти витратять не на імперські забаганки, а на людські потреби.

«Если Россия перейдет на расчеты в твердой валюте и по мировым ценам с неучастниками будущего договора,— лякаєте ви, — это принесет миллиарды долларов лишней выручки». Але нам не страшно, бо ми не заздрісні. Ми радітимемо за Росію і за її мільярди. Бо як з'являться в неї долари, то вона матиме за що купити в нас, скажімо, цукор. А ми, одержавши цю валюту, купимо в Росії ділову деревину чи нафту. І нічого страшного не станеться.

«Миллионы безработных придут на биржи труда. Ясно, как поступят «национально» озабоченные правительства. В первую очередь рабочие места оставят за «коренным» населением...» — знову лякаєте ви. В тому числі й особисто мене, представника «некорінного» населення. Але все це ваші перебільшення, розраховані на простачків. Скажімо, я, росіянин, проживши в різних місцевостях України, в тому числі й на Заході, мало не все життя, стверджую: до мого паспорта на предмет, корінний я чи приїжджий, ніхто не заглядав і до чужих мене не відносив. І інших, «некорінних», хто збагнув головну суть цього працелюбного, талановитого, рахманного й водночас нещасного від імперського налигача народу, тут чужими не вважають. І горе, і радість тут на всіх ділять порівну. Якщо в Україні буде безробіття, то робочі місця залишатимуть не за національною ознакою — це однозначно. Отже, ваше «передбачення» провокаційне.

Ви пишете, що з точки зору ділових людей Заходу ідея державності мало чого варта, якщо новонароджені держави прийдуть до світового співтовариства з простягнутою рукою. Навіть якби все було саме так, як ви пишете, то ми щасливі вирватися голими й босими з імперських лабетобіймів. Адже надію на краще майбутнє ми ще не втратили. І в цьому теж є здоровий глузд.

Очевидно, ви не скоро зрозумієте, що в ідеї суверенності нічого поганого немає для народу, який здобув незалежність. І ви ніколи нікому не зможете довести, що у своїй хаті бути господарем — погано.

Цим виступом ви взяли на себе непосильне завдання реанімувати мертвяка СРСР. Марно старається: йому вже не допоможуть ніякі припарки. І в цьому весь здоровий глузд.

З повагою

Борис СИДОРЕНКО.

P. S. Газета, що публікує такі, м'яко кажучи, суб'єктивні матеріали, на нашу думку, має всі підстави на перейменування, взявши за заголовок антонім до слова «правда».

Б. С.

Закарпаттю — особливий статус

1 грудня на Закарпатті відбувся ще й обласний референдум — щодо особливого статусу самоврядної території у складі суверенної України. «Так» відповіли 78 відсотків тих, хто взяв участь у голосуванні. Окреме опитування проводилось і на Берегівщині: чи бажають тутешні мешканці утворити на базі району Угорський автономний округ? Голосувало 87,5 відсотка дорослого населення, підтвердили прагнення до автономії 81,4 відсотка голосуючих. До речі, берегівчани були чи не найактивнішими під час всеукраїнського референдуму — сказали «так» незалежній Україні 88,9 відсотка виборців.

Телеграфним рядком з Одеси

ЯКА ВОНА — ІСТОРІЯ УКРАЇНИ!

В Одеському держуніверситеті поновлено кафедру історії України та на 30 осіб збільшено кількість студентів саме цієї спеціалізації. Істориків-україністів також почали готувати у пединституті. Кафедра історії України з'явилась навіть у медичному інституті, а у політехнічному — читають курс історії.

ШАНА ПО-АМЕРИКАНСЬКИ

Першим серед керівників підприємств Одеси (а може, й усієї України) почесним громадянином американського міста став генеральний директор НВО «Ветприлад» Євгеній Борщ. За економічне співробітництво його таким чином вшанував муніципалітет Терре Хота із штату Індіана. Є. Борщ одержав спеціальний диплом та зоряно-смугастий прапор.

ПЕРША ЛАСТІВКА РАЙКОМУ

Лише одному із райсудів — Татарбунарському — пощастило вселитися на один поверх приміщення колишнього райкому партії. Інші суди, які знаходяться в не менш жалюгідному становищі, поки що чекають присуду депутатів.

ГОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО БУЛЬВАРУ

Не встигли вчорашні меломани оговтатися від вражень, справлених концертами паризького квартету «Лютеція», як на свої вистави-водевілі запросив паризький же театр «Матіно». Мабуть, гостей притягує Французький бульвар над берегом Чорного моря?

ФАТАЛЬНИЙ ПОСТРІЛ

У Миколаївському районі Одещини сталася трагедія. Працівник одного з малих підприємств узяв з собою на полювання одинадцятирічного сина, щоб привчати до цього хобі. А коли син вистрибнув з-за куща, батько сприйняв його за дичину і вистрілив. Рана виявилася смертельною.

Георгій ВОРОТНЮК.

УЧБОВА ФІЛІЯ ПАРЛАМЕНТУ

Раз на тиждень одна з аудиторій Київського держуніверситету нагадує сесійний зал нашого парламенту, але 57 народних депутатів приходять сюди не творити закони, а вивчати їх. Декан юридичного факультету професор В. ГОНЧАРЕНКО розповідає:

— Мабуть, на якомусь етапі наші парламентарії зрозуміли, що у законотворчій діяльності брак фундаментальної юридичної підготовки не компенсуєш ані мітинговою запальністю, ані революційною правосвідомістю. Пропозиція від депутатів надійшла ще торік. Вчена рада університету прийшла до висновку: це — на благо України, це допоможе законотворчості позбавитись правового нігілізму і правового невігластва. А саме ці хвороби нам і досі дошкуляють.

Щось новеньке!

І ось на другому курсі юридичного факультету створено спеціальну учбову групу для народних депутатів, які мають вищу освіту. Зарахування проводилося згідно з діючими правилами, без огляду на політичні уподобання. Критерій був один — бажання вчитися. Поки що група навчається зразково. У січні відбудуться іспити першого семестру.

Віктор ЩЕРБАКОВ.
Київ.

НОВІ ОРБІТИ «ОРІОНА»

З комерційним директором відомої фірми «Оріон» (УР) ЙОЖЕФОМ БЕНКЕ ми познайомилися на презентації Ужгородського представництва американо-угорського загального банку по обороту цінностей. Продукція «Оріона» добре знайома і на Україні: лише міністерство зв'язку республіки нинішнього року закупило її на 2,3 мільйона доларів.

— Що поставляє нам фірма?

— Насамперед, мікрохвильове устаткування для передачі на далекі відстані цифрових або аналогових телефонних переговорів, телепрограм.

— А що є в резерві?

— Нове покоління телевізорів системи «Пал-Секам», блоки дистанційного управління до них, укомплектовані супутникові антени. З допомогою останніх, наприклад, ви в змозі прийняти понад 50 програм.

Презентації

— Які ж ціни на таку «ходову» продукцію?

— Це залежить від конкретної домовленості. Ми готові її реалізовувати не лише за валюту, а й на бартерній основі, за карбованці. Можливі також угоди на постачання головних вузлів, скажімо, до телевізорів, з тим, щоб їх монтаж здійснювався безпосередньо на місцях. У разі взаємних вигод схильні й до відкриття спільних виробництв.

— А що гарантує високу якість продукції?

— Усі комплектуючі деталі одержуємо від таких відомих фірм, як «Філіпс», «Соні» та інших. Дизайном нашої продукції займаються італійські фахівці. Тож вона мало чим відрізняється від існуючих аналогів. Варто додати, що подібне устаткування та апарати західні партнери продають значно дорожче.

Бізнесмени України! Може, варто скористатись шансом, що пропонує «Оріон»!

Микола СТЕПАНІВ.
Ужгород.

Зверніть увагу

ПІДПРИЄМЦІ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

Зареєстровано статут Української конфедерації підприємців. Генеральним директором УКП обрано В. Шульженка, виконавчим директором В. Головача. Мета УКП — сприяння впровадженню ринкових відносин і вплив на законодавчі процеси регулювання підприємництва. Для реалізації своїх завдань УКП створює систему правового захисту, інформаційного забезпечення підприємців, здійснює освітницьку діяльність, добивається одержання права і видає ліцензії на експорт продукції своїх членів.

Юрінформ.

Бізнес-клас

МЕНЕДЖЕРИ З 5-А

Хто буде надійною опорою Української держави? Люди працьовиті й освічені, які могли б підтримати суспільство, сім'ю, себе... Як виховати таких?

У Полтавській середній школі № 37 пішли на сміливий ризик — створили клас з вивчення менеджменту. Серед колишніх четвертокласників відібрано 20 найздібніших хлопчиків. Змінено програму: тепер тут вивчається екологія, поглиблено студіюються математика, іноземні мови, інформатика, програмування.

Словом, у загальноосвітній школі створено свого роду елітарний клас. Чи не призведе це до розмежування однолітків на першо- і другосортних?

— Наша головна мета — виховати лідера, людину здатну самостійно мислити і приймати рішення, — розвіяв сумніви директор школи О. Писанський.— Хочемо прищепити дітям ще й почуття конкуренції, тому склад експериментального класу регулюватиметься.

Є в директора солодка мрія: створити мале підприємство, яке виготовляло б наприклад, меблі. Водночас юні менеджери тут практикуватимуться в організації виробництва.

А поки що 5-А почав ходу в ринок. Тут створено свій банк з капіталом, який учні мають заробити протягом року. І розпорядитися ним по-сучасному, як справжні менеджери.

Олександр БОРОДАЙ, журналіст.
Полтава.

ДІАЛОГ ІЗ ЗАРУБІЖЖЯМ

По всьому світу розкидала доля буковинців. Завдяки своїй природженій працелюбності, кмітливості, діловитості багато з них пробили собі шлях у нелегку царину бізнесу, досягли в ньому значних успіхів. Сьогодні, коли ми лише робимо перші кроки в ринкову економіку, їхній досвід може стати для нас доброю підмогою. Мабуть, не без думок про це організував недавно міжнародний форум «Букова віть» Чернівецький облвиконком, на який запросив зарубіжних бізнесменів, підприємців, представників ділових кіл, що є вихідцями з Буковинського краю. Мета зібрання — сприяти налагодженню конструктивних контактів із співвітчизниками, широко залучити їх до економічного, науково-технічного і духовного відродження області. Діаспора активно відгукнулася на добрі починання. До Чернівців прибули її посланці з Англії, Італії, Німеччини, Канади, США, Угорщини, інших країн.

Форум, як мовиться, не зробив погоди. Але зрушив справу з місця. Ряд місцевих промислових підприємств уклали вигідні угоди про ділове співробітництво із зарубіжними фірмами та концернами. Тон задали ті, хто вже має досвід такої діяльності, зокрема об'єднання «Чернівецький машинобудівний завод», колгосп імені Т. Шевченка Сокирянського району, фабрика індпошиву одягу.

На форумі започатковано Міжнародний буковинський клуб. Він стане координатором дій по створенню в Чернівецькій області вільної економічної зони, сприятиме розширенню підприємницької діяльності.

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

Класично

Не в той рот потрапило

Невдачею закінчилася спроба інспектора облкомітету народного контролю М. Дашківської купити сиру. У селі Рівному Новоукраїнського району вона помітила людей з пакунками, та поки розпитала, де продають, сир скінчився.

Надвечір, уже у Новоукраїнці, у магазині «Молоко» на вітрині лежав той самий сир по 1 карбованцю 60 копійок за кілограм. І черги не було.

Інспектор попросила зробити аналіз продукції у лабораторії місцевого сирзаводу. Замість належних 18 відсотків жиру сир містив ледве один.

Майстер Л. Марченко, яка направила до магазину цей продукт, звернула все на вантажників: мовляв, вони переплутали бідони, і якісний сир поїхав до звірорадгоспу

«Червона поляна», а «звірячий» — до магазину. Нічого страшного не сталося, люди купували його, їли і вовною не обростали. Щоправда, платили удвічі більше, ніж коштував звіриний корм.

В обласному КНК мені повідомили, що явище типове: за 200 кроків від комітету у фірмовому магазині «Молоко» сир вартістю 70 копійок продають за 1 карбованець 30, сметану за 2 карбованці — по 2.50.

Отут я й зрозумів, чому люди у чергах звіріють...

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Коротко

УЧІТЕСЯ
БРАТИ

Кабінет
но прийн
про держ
пендії дл
аспіранті
походжен
за кордо
є ук
Усього ст
ні Груше
гоманова
турологія
ка, Поте
Франка (
ва, літер
ді випла
1992 рок
ділених
вищої й
культури
наук (300
щомісяц
350

НАГОР
ЗНАЙШ
МЕДПР

У Киє
городжен
санаторн
стеми п
раїни, й
куванням
ням поте
нобильс
нагород
Президі
ди Укра
почесні
же
та «За
цівника
в'я Укра
Нагоро
ва пості
ховної
чорнобил
фи В
ські

«ВИ
ЧЕР

вважає
ликович
червня
го року
України
вий вел
вою Мі
дійна е
«Подоро
ться про
вибух т
тиш
сьо
не мают
незалеж
ться про
ви житт
ки катас
новний
ні Окса
ції акці
ця», що
давно у

Оле

КАДР
ОБКО

Як ск
цького
ні Лесі
Ярош,
ще до
своєї д
тупі пр
бюро і
колишн
розпор
ного б
ря Лу
партії,
тора і
першо
кому (
переда
ломбов
ристову
чутки,
зервув
бе.

Луц

...ПАРЛАМЕНТУ

...ке!

...ою запаль... ...ційною пра... ...опозиція від ...а ще торік. ...ситету при... ...: це — на ...е допоможе ...позбавитись ...у і правово... ...саме ці хво... ...дошкуляють.

І ось на другому курсі юридичного факультету створено спеціальну учбову групу для народних депутатів, які мають вищу освіту. Зарахування проводилося згідно з діючими правилами, без огляду на політичні уподобання. Критерій був один — бажання вчитися. Поки що група навчається зразково. У січні відбудуться іспити першого семестру.

Віктор ЩЕРБАКОВ.
Київ.

...И «ОРІОНА»

...он» (УР) ЙО... ...Ужгородсько... ...о банку по... ...іона і на Ук... ...ього року за...

...а таку «ходо...

...від конкрет... ...Ми готові її ...лише за ва... ...ерній основі, ...ожливі також ...ння головних ...о телевізорів, ...таж здійсню... ...ньо на міс...

цях. У разі взаємних вигод схильні й до відкриття спільних виробництв.

— А що гарантує високу якість продукції?

— Усі комплектуючі деталі одержуємо від таких відомих фірм, як «Філіпс», «Соні» та інших. Дизайном нашої продукції займаються італійські фахівці. Тож вона мало чим відрізняється від існуючих аналогів. Варто додати, що подібне устаткування та апарати західні партнери продають значно дорожче.

Бізнесмени України! Може, варто скористатись шансом, що пропонує «Оріон»!

Микола СТЕПАНІВ.
Ужгород.

...ЄМЦІ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

...відносин і ...давчі проце... ...підприємни... ...зації своїх ...творює систе... ...хисту, інфор... ...печення під...

приємців, здійснює освітницьку діяльність, добивається одержання права і видає ліцензії на експорт продукції своїх членів.

Юрінформ.

...лас

...ЖЕРИ ...-А

...свого роду ...Чи не приз... ...ежування од... ...що. І друго...

...вна мета — ...ра, людину ...іно мислити ...ння, — роз... ...ректор шко... ...й. — Хочемо ...и ще й по... ...енції, тому

склад експериментального класу регулюватиметься.

Є в директора солодка мрія: створити мале підприємство, яке виготовляло б, наприклад, меблі. Водночас юні менеджери тут практикуватимуться в організації виробництва.

А поки що 5-А почав ходу в ринок. Тут створено свій банк з капіталом, який учні мають заробити протягом року. І розпорядитися ним по-сучасному, як справжні менеджери.

Олександр БОРОДАЙ, журналіст.
Полтава.

...АРУБІЖЖЯМ

...ета зібрання ...налагодженню ...контактів із ... широко ...економічного, ...го і духовно... ...ня області. ...вно відгук... ...добрі почи... ...вців прибули ...нглії, Італії, ...нади, США, ...країн.

...иться, не ...Але зрушив ...Ряд місце... ...підприємств ...тоди про ді... ...ство із за... ...ми та кон... ...дали, хто

вже має досвід такої діяльності, зокрема об'єднання «Чернівецький машинобудівний завод», колгосп імені Т. Шевченка Сокирянського району, фабрика індпошиву одягу.

На форумі започатковано Міжнародний буковинський клуб. Він стане координатором дій по створенню в Чернівецькій області вільної економічної зони, сприятиме розширенню підприємницької діяльності.

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

Класично

Не в той рот потрапило

Невдачею закінчилася спроба інспектора облкомітету народного контролю М. Дашківської купити сиру. У селі Рівному Новоукраїнського району вона помітила людей з пакунками, та поки розпитала, де продають, сир скінчився.

Надвечір, уже у Новоукраїнці, у магазині «Молоко» на вітрині лежав той самий сир по 1 карбованцю 60 копійок за кілограм. І черги не було.

Інспектор попросила зробити аналіз продукції у лабораторії місцевого сирзаводу. Замість належних 18 відсотків жиру сир містив ледве один.

Майстер Л. Марченко, яка направила до магазину цей продукт, звернула все на вантажників: мовляв, вони переплутали бідони, і якісний сир поїхав до звіроградгоспу «Червона поляна», а «звірячий» — до магазину. Нічого страшного не сталося, люди купували його, їли і вовною не обросли. Щоправда, платили удвічі більше, ніж коштував звіриний корм.

В обласному КНК мені повідомили, що явище типове: за 200 кроків від комітету у фірмовому магазині «Молоко» сир вартістю 70 копійок продають за 1 карбованець 30, сметану за 2 карбованці — по 2.50.

Отут я й зрозумів, чому люди у чергах звіріють...

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Коротко

УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ

Кабінет міністрів щойно прийняв постанову про державні іменні стипендії для студентів і аспірантів українського походження, що живуть за кордоном і займаються українознавством. Усього стипендій 36: імені Грушевського і Драгоманова (історія, культурологія), імені Грінченка, Потебні, Рильського, Франка (українська мова, література). Стипендії виплачуватимуться з 1992 року з коштів, виділених міністерствам вищої й народної освіти, культури та Академії наук (300 карбованців щомісяця — студентам, 350 ... спірантам).

НАГОРОДИ ЗНАЙШЛИ МЕДПРАЦІВНИКІВ

У Києві відбулось нагородження працівників санаторно-курортної системи профспілок України, які займаються лікуванням та оздоровленням потерпілих від чорнобильської аварії. Їх нагороджено грамотами Президії Верховної Ради України, присвоєно почесні звання «Заслуже... лікаря Украї... та «Заслуженого працівника охорони здоров'я України».

Нагороди вручив голова постійної Комісії Верховної Ради з питань чорнобильської катастрофи В... димир Яр... ський.

«ВИБУХ СТАВСЯ ЧЕРЕЗ ТИШУ» —

вважає пані Оксана Павликович Йонан, яка з червня по жовтень цього року здійснила по Україні 3700-кілометровий велопробіг під назвою Міжнародна доброчинна екологічна акція «Подорож серця». Йдеться про чорнобильський вибух та інформаційну тиш... щодо нього. Вт... сього... ні люди в Укр... не мають інформаційної незалежності, коли йдеться про радіаційні умови життя, істинні наслідки катастрофи. Такий основний зміст виступу пані Оксани на презентації акції «Подорож серця», що відбулась недавно у Києві.

Олексій БРЕУС.

КАДРИ ГОТУЄ... ОБКОМ

Як сказав доцент Луцького педінституту імені Лесі Українки Богдан Ярош, партком інституту ще досі не припинив своєї діяльності. В інституті працюють 3 члени бюро і 5 членів обкому колишньої КПУ. А за розпорядженням колишнього першого секретаря Луцького міськкому партії, нинішнього ректора інституту, кабінет першого секретаря обкому (приміщення якого передано інституту) опломбований і не використовується. Ходять чутки, що ректор зарезервував кабінет для себе.

Богдан СИНЬООКИЙ.
Луцьк.

«ПИЛЬНИЙ» ДИРЕКТО...

За кілька хвилин до початку зборів колективу Луцького заводу апаратури зв'язку до мене підійшов директор О. Пудов.

— Чого ви сюди прийшли? Хто вас запросив? У своїй інформації я називатиму секретні цифри — вони не для преси!

Виявилося, що подібні розмови директор вів з представниками обласної газети, облтелерадіокомітету. Як і я, вони були запрошені на збори членами колективу.

Щодо секретних цифр, то, даруйте, це щось з фантастики. На зборах йшла серйозна розмова, як далі жити молодому колективові. Звучала різка критика на адре...

Усьо чотко!

су директора, інженерно-технічного персоналу, які не зуміли організувати виробничий процес.

Керівник групи технічної документації Г. Бондарук сказала: «Так жити й працювати на заводі більше не можна. З колективу в 600 чоловік за два останніх місяці пішло 50 кращих спеціалістів. У цехах — безладдя, люди не знають, чим займатися в робочий час. Ми навіть не заробляємо на зарплату...».

Напевне, директор боявся, щоб не побачили світ й інші «секретні» цифри та факти.

За третій ква... лад, план тов... ції підприєм... на... 27 відсот... місячна зарпл... 253 карбован... карбованців ... рік. Продукт... за дев'ять міс... ку впала на 1... рівняно з тим... 1990 року. Бо... 17 мільйонів... Далі, як кажу...

Прохання ... ред тим, як ... ти, покажіть ... виконати.

Богдан ...
Луцьк.

Олень з Великої Скі...

Уявити собі, що велике місто — то Соболева могила, важко. А насправді так воно і є. Орджонікідзе, що на Дніпропетровщині, став місцем розкопок великого скіфського кургану «Соболева могила», де археологам вдалося знайти безцінні свідчення життя давньої епохи. Тут виявлено золоті прикраси, футляр для лука й стріл, прикрашений надзвичайно цікавим сюжетом, срібний з позолотою кубок, на якому зображено сцени битви тварин. Загальна вага золота близько 1,5 кг вартістю до 400 тисяч карбованців. На розкопки кургану витрачено 15 тисяч карбованців.

Взагалі ж, у цьому краї десятки «царських курганів». Розкопано й досліджено вже 15, а є ще 22,

Уперше

скарби яких могли б прикрасити наші музеї.

Нині, коли Україна стала незалежною державою, золото скіфських курганів дуже їй згодилося б. Та й відновити, реставрувати кілька непограбованих могил, організувати музей скіфії, а також заповідника на базі Кам'янського скіфського городища — теж потрібна справа, і на її реалізацію необхідні гроші. Без фінансів й Інститут археології АНУ не зможе ефективно продовжувати свою діяльність, бо його річного фонду вистачає хіба що на розкопку однієї могили.

Словом, без підтримки наші археологи не обійдуться. Саме з метою її організації

в Орджонікідз... установчі збор... ло вирішено ... український «... Скіфія» — та... прабатьківщин... Співголовами ... голова Орджо... міськвиконком... завідуючий се... ської археол... археології АН... ський, заступн... вління Рес... товариства ук... імені Т. Г. Ш... сенко.

Символ фо... улюбленець ск...

За матері... «За марган... трудового ко... джонікідзев... ничо - зба... комбінату.

СВЯТОТАТЦІ

Акт вандалізму вчинено напередодні референдуму в Глухові. Вночі невідомі поки що злочинці облили фарбою і споганили стелу, встановлену на честь Тараса Шевченка.

Дикий вчинок негідників, розшуком яких займається

О, люди, люди!

нині слідство, викликав гнів і обурення людей. Сесія міської Ради народних депутатів, місцева організація Руху розцінили цей випадок як намагання певних сил розпалити

багаття ворож... ставниками рі... живуть разом ... лишня гетьма... стала резиден... ції.

Сергій А...
Сумська обл...

Кримінальна хроніка

УКУС ЗЕЛЕНОГО ...

Суботнього вечора в одній з квартир багатоповерхового будинку пролунав вибух. Перелякані сусіди зателефонували до міліції. Прибувши на місце події, оперативники побачили таку картину: на підлозі у кухні валялися частини самогонного апарату, а

те, що мало стати самогоном, було на стелі. Самого ж господаря знайшли у ванній, де він намагався втамувати нестерпний біль від опіків.

Дорого обійшлася самогоннику гра із зеленим змієм: із сімейного бюджету правоохоронні органи вилучили 300

карбованців, а ... один місяць д... пролежати в о... ленні лікарні.

Анатол... інспектор ... Чернігівськ...
Чернігів.

Телеграфним рядком з Рівного

НІТРАТИ — У САЛАТИ

Екологічна інспекція Рівненської міськради перевірила на вміст нітратів 100 тонн моркви, заготовленої оптово-роздрібним плодоовочевим комбінатом на зиму. Дев'яносто відсотків її в їжу не годиться.

БОСІ, АЛЕ З МОРОЗИВОМ

У магазині Рівного «Малятко», як і скрізь, порожні полиці. «Боляче дивитися, — каже завідуюча Наталія Мельничук, — як покупці виходять без нічого. Тож зробили кафе, куточок для дітей...»

ДЕ Ж МИ ЖИВЕМО?

Жителі райцентру Червоноармійська та сіл району 1 грудня одержали додатковий бюлетень, за яким вони висловилися про відновлення історичної назви — Радивилів. Будуть знати, де живуть.

ДЯДЬКУ, ЯК ВАМ НЕ СОРОМ!

У Дубні найуспішніше борються з порушниками правил дорожнього руху школярі. Страшніше за штраф, коли на велелюдному перехресті один юний автоінспектор дме в сюрчок, а другий наказує, щоб усі чули: «Дядьку, верніться!».

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Черго...

ГОЛОС України

стрів щой-
постанову
іменні сти-
удентів і
раїнського
що живуть
займають-
знавством.
пій 36: іме-
го і Дра-
рія, куль-
ні Грінчен-
нільського,
нська мо-
). Стипен-
имуться з
коштів, ви-
ністерствам
ьної освіти,
Академії
арбованців
студентам,
нтам).

ників
булось на-
рацівників
ортної си-
ілок. Ук-
ються лі-
здоровлен-
від чор-
арії. Їх
грамотами
вної Ра-
присвоєно
«Засл
Украї
ного пра-
здоро-
учив голо-
омісії Вер-
ь питань
катастро-

ТАВСЯ
ШУ» —
ксана Пав-
, яка з
ятень цьо-
нила по
кілометро-
під наз-
на добро-
на акція
ція». Йде-
бильський
ормаційну
ого. Вт
в Укр
рмаційної
коли ідеє-
ній умо-
ні наслід-
Такий ос-
ступу па-
презента-
ою сер-
ась не-

РЕУС.

цент Лу-
итуту іме-
и Богдан
інституту
рипинив
. В інсти-
3 члени
в обкому
А за
м колиш-
секрета-
міського
ор рек-
кабінет
таря об-
я якого
туту) оп-
е вико-
. Ходять
ор заре-
для се-
Богдан
КИЙ.

«ПИЛЬНИЙ» ДИРЕКТОР

Усьо чотко!

За кілька хвилин до початку зборів колективу Луцького заводу апаратури зв'язку до мене підійшов директор О. Пудов.

— Чого ви сюди прийшли? Хто вас запросив? У своїй інформації я називатиму секретні цифри — вони не для преси!

Виявилося, що подібні розмови директор вів з представниками обласної газети, облтелерадіокомітету. „Як і я, вони були запрошені на збори членами колективу.

Щодо секретних цифр, то, даруйте, це щось з фантастики. На зборах йшла серйозна розмова, як далі жити молодому колективові. Звучала різка критика на адресу директора, інженерно-технічного персоналу, які не зуміли організувати виробничий процес.

Керівник групи технічної документації Г. Бондарук сказала: «Так жити й працювати на заводі більше не можна. З колективу в 600 чоловік за два останніх місяці пішло 50 кращих спеціалістів. У цехах — безладдя, люди не знають, чим займатися в робочий час. Ми навіть не заробляємо на зарплату...».

Напевне, директор боявся, щоб не побачили світ й інші «секретні» цифри та факти.

За третій квартал, наприклад, план товарної продукції підприємство виконало на... 27 відсотків. Середньомісячна зарплата становить 253 карбованці, — на 10 карбованців менше, ніж торік. Продуктивність праці за дев'ять місяців цього року впала на 19 відсотків порівняно з тим же періодом 1990 року. Борг заводу — 17 мільйонів карбованців. Далі, як кажуть, нікуди.

Прохання директора «перед тим, як щось друкувати, покажіть мені», не зміг виконати.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

Олень з Великої Скіфії

Уперше

Уявити собі, що велике місто — то Соболева могила, важко. А насправді так воно і є. Орджонікідзе, що на Дніпропетровщині, став місцем розкопок великого скіфського кургану «Соболева могила», де археологам вдалося знайти безцінні свідчення життя давньої епохи.

Тут виявлено золоті прикраси, футляр для лука й стріл, прикрашений надзвичайно цікавим сюжетом, срібний з позолотою кубок, на якому зображено сцени битви тварин. Загальна вага золота близько 1,5 кг вартістю до 400 тисяч карбованців. На розкопки кургану витрачено 15 тисяч карбованців.

Взагалі ж, у цьому краї десятки «царських курганів». Розкопано й досліджено вже 15, а є ще 22, скарби яких могли б прикрасити наші музеї.

Нині, коли Україна стала незалежною державою, золото скіфських курганів дуже їй згодилося б. Та й відновити, реставрувати кілька непограбованих могил, організувати музей скіфії, а також заповідника на базі Кам'янського скіфського городища — теж потрібна справа, і на її реалізацію необхідні гроші. Без фінансів й Інститут археології АНУ не зможе ефективно продовжувати свою діяльність, бо його річного фонду вистачає хіба що на розкопку однієї могили.

Словом, без підтримки наші археологи не обійдуться. Саме з метою її організації в Орджонікідзе й відбулися установчі збори, на яких було вирішено створити Всеукраїнський фонд «Велика Скіфія» — так називалася прабатьківщина слов'ян. Співголовами фонду обрані голова Орджонікідзевського міськвиконкому Ф. Негода, завідуючий сектором скіфської археології Інституту археології АНУ Б. Мозолевський, заступник голови правління Республіканського товариства української мови імені Т. Г. Шевченка А. Носенко.

Символ фонду — олень, улюбленець скіфів.

За матеріалами газети «За марганець», органу трудового колективу Орджонікідзевського гірничо - збагачувального комбінату.

СВЯТОТАТЦІ

О, люди, люди!

Акт вандалізму вчинено напередодні референдуму в Глухові. Вночі невідомі поки що злочинці облили фарбою і споганили стелу, встановлену на честь Тараса Шевченка.

Дикий вчинок негідників, розшуком яких займається нині слідство, викликав гнів і обурення людей. Сесія міської Ради народних депутатів, місцева організація Руху розцінили цей випадок як намагання певних сил розпалити багаття ворожнечі між представниками різних націй, які живуть разом і для яких колишня гетьманська столиця стала резиденцією демократії.

Сергій АНИЩЕНКО.

Сумська область.

УКУС ЗЕЛЕНОГО ЗМІЯ

Кримінальна хроніка

Суботнього вечора в одній з квартир багатоповерхового будинку пролунав вибух. Перелякані сусіди зателефонували до міліції. Прибувши на місце події, оперативники побачили таку картину: на підлозі у кухні валялися частини самогонного апарату, а те, що мало стати самогоном, було на стелі. Самого ж господаря знайшли у ванній, де він намагався втамувати нестерпний біль від опіків.

Дорого обійшлася самогоннику гра із зеленим змієм: із сімейного бюджету правоохоронні органи вилучили 300 карбованців, а головне — не один місяць доведеться йому пролежати в опіковому відділенні лікарні.

Анатолій СЕНЧУК, інспектор відділу УВС Чернігівської області.

Чернігів.

Це ж треба!

КОРОВА-ХУЛІГАНКА

У місті Брянка Луганської області чимало жителів тримають худобу. І ось у одного з власників з'явилася бойова корова. Прогулюючись вулицею Берінга, вона час від часу нападає на перехожих, причому похилого віку.

Першим постраждав В. Статичнюк, але, на щастя, йому вдалося втекти. Менше поталанило Матрьоні Капустян, яка й через два тижні не змогла лягти на спину. А Сергію Яворському після знайомства з коровою довелося лягти в лікарню на операцію.

Днями парнокопитне атакувало ще одного чоловіка, збило його з ніг, в результаті — перелом лопатки та чотирьох ребер.

Правоохоронці не знають, що робити, адже нема статті кримінального кодексу, за якою можна притягти до відповідальності знахабнілу корову чи її господаря.

«Схід».

Про що говорять

НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГРИП НЕ ЗАГРОЖУЄ

— Дуже не хочеться, щоб нашій юній незалежності загрожував бодай грип,— з цим звертаюся до першого заступника головного державного санітарного лікаря України **Ангеліни Мойсеєвої**. Вона сміється й каже, що епідемії, в тому числі й грип, кордонів у принципі не знають.

— А якщо серйозно, то ситуація ось яка. Наприкінці жовтня, на початку листопада в Америці й Англії спалахнули захворювання, подібні до грипу. Лондонський центр не дав характеристик виділеному штаму. Щодо території колишнього Союзу, то тут поки що спалахів грипу не спостерігається. На Україні зареєстровано невеликі респіраторні захворювання. Деякі збільшення сезонних простудних захворювань зафіксовані у Вінницькій та Чернігівській областях. У інших регіонах спокійно — грипу нема.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Навколомистецькі новини

ПРЕМ'ЄРА СТРІЧКИ

Сьогодні о 19-й годині кінотеатр «Київська Русь» запрошує на урочисту прем'єру радянсько-американської стрічки «Феофанія, яка малює смерть» режисера Володимира Аленикова. Це захоплююча, яскрава стрічка, знята на незалежних кіностудіях «Вавілон» (СРСР) та «Кодіак» (США) за участю Одеської кіностудії. Події цього історичного детективно-містичного трілера відбуваються у XII сторіччі.

Київське об'єднання «Кіновідеопрокат» є повноправним власником прокату стрічки на Україні. Головну роль виконує знаменитий голлівудський актор Джордж Сігал. На прем'єру завітають гості з Москви — група магічного мистецтва на чолі з ученим-магом Г. Якутовським.

Галина НЕПОРОЖНЯ.

Телеграфним рядком з Рівного

НІТРАТИ — У САЛАТИ

Екологічна інспекція Рівненської міськради перевірила на вміст нітратів 100 тонн моркви, заготовленої оптово-роздрібним плодоовочевим комбінатом на зиму. Дев'яносто відсотків її в їжу не годиться.

БОСІ, АЛЕ З МОРОЗИВОМ

У магазині Рівного «Малятко», як і скрізь, порожні полиці. «Боляче дивитися, — каже завідуюча Наталія Мельничук, — як покупці виходять без нічого. Тож зробили кафе, куточок для дітей...»

ДЕ Ж МИ ЖИВЕМО?

Жителі райцентру Червоноармійська та сіл району 1 грудня одержали додатковий бюлетень, за яким вони висловилися про відновлення історичної назви — Радивилів. Будуть знати, де живуть.

ДЯДЬКУ, ЯК ВАМ НЕ СОРОМ!

У Дубні найуспішніше борються з порушниками правил дорожнього руху школярі. Страшніше за штраф, коли на велелюдному перехресті один юний автоінспектор дме в сюрчок, а другий наказує, щоб усі чули: «Дядьку, верніться!».

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

4 грудня на Україні без опадів, вітер північно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 1—6 градусів тепла. 5 грудня часом невеликий сніг, слабка хуртовина, на півдні і в Прикарпатті помірні опади, подекуди ожеледь, на дорогах ожеледиця. Вітер північно-західний, 7—12, на заході і півдні пориви 15—20 метрів на секунду, в горах до 24. Температура вночі від 5 градусів морозу до 1 градуса тепла, вдень від 3 градусів морозу до 3 градусів тепла, в Криму 3—9 градусів тепла.

По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер південно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 1—6 градусів тепла.

Чергова по випуску новин Людмила БАРАНЕВИЧ. Тел. 441-86-20.

РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ: НЕ САМОЦІЛЬ, А ЗАСІБ

Ринкові студії

Заради економічної ефективності все виробництво слід роздержавити. Намагання зберегти у державній власності частину підприємств пояснюється бажанням зберегти роботу впливовим чиновникам та затягнути процес роздержавлення власності до того часу, коли тіньовики зможуть її викупити.

Прогресивна і далекоглядна партія чи інша політична сила має ставити за мету справжнє роздержавлення, що виключає камуфлювання державної власності орендою, концернами, акціонерними підприємствами з державним контрольним пакетом акцій.

Сьогодні ми ще можемо вплинути на те, з якої стадії почне свій незалежний розвиток Україна — зі стадії дикого капіталізму європейського зразка початку минулого століття чи європейського зразка середини нинішнього.

ПРОЕКТ Закону про роздержавлення, представлений комісією В. Пилипчука, є найрадикальнішим з представлених на сесії Верховної Ради і передбачає переважне роздержавлення, орієнтоване на дикий капіталізм. Пункт 2.2.5 цього проекту передбачає скасування не обміняних до 30 вересня 1992 року сертифікатів. Це означало б на практиці примус до придбання акцій будь-яких підприємств. Обізнані з кон'юнктурою громадяни оберуть акції перспективних та ефективних підприємств, а необізнані братимуть все, що трапиться, аби не пропали сертифікати. Продати їх вони зможуть лише після 1 січня 1994 року, після того, як ці неефективні підприємства збанкрутують і акції знеціняться. А от якби компенсувати невикористані сертифікати тією валютою (ВКВ), хай і незначною за розмірами, яку було б виручено від продажу лишків акцій, тоді необізнані з кон'юнктурою громадяни мали б реальну валютну компенсацію, котра дала б їм змогу протриматись під час структурної перебудови, можливого безробіття або й започаткувати власний бізнес. А головне, в такому разі розважливі, законослухняні, потенційно цивілізовані підприємці не залишилися б за бортом підприємства. Бо якщо ми прагнемо максимально наблизитись до цивілізованого капіталізму, нашою метою має бути збільшення числа підприємців. Цивілізованому капіталізмові притаманне масове підприємництво — не масове посередництво (спекуляція), яке ми вже маємо, а саме підприємництво.

Пункт 1.5 передбачає одночасне роздержавлення житлового фонду та землі для сільськогосподарського виробництва. Але житловий фонд та земля мають свою специфіку. Немає сумніву, що на сучасному етапі ми можемо здійснити роздержавлення саме як приватизацію. Але приватизація не є єдино можливим результатом роздержавлення. Можливими є також колективізація та індивідуалізація засобів виробництва. Та й чи варто наших змучених колгоспників ставити перед таким фактом зміни власника землі, коли внаслідок обміну сертифікатів на акції на території колгоспу раптом з'являється в ролі власника сторонні особи?

РАЗОМ з тим нічим не виправданим є вилучення з цього загального потоку, наприклад, залізниць, «...необхідних для здійснення природних монопольних функцій держави». Невже треба ті ж залізниці остаточно довести «до ручки», щоб відмовитись від державної на них власності?

Але на повторний розгляд Верховній Раді представлено ще гірший спільний проект концепції. Згадаймо, як відбувалося обговорення. Згадувалося про те, що метою роздержавлення є посилення мотивації до праці, наближення до соціальної справедливості, перехід до більш прогресивного суспільного ладу. При впровадженні концепції роздержавлення все це буде досягатися повною мірою. Не згадувалося, однак, ще про одну мету, яка могла б стояти перед законодавцями: виявлення й утвердження в суспільстві цивілізованих підприємців, а отже, й цивілізованих ринкових відносин. В результаті колгоспники спрямують свої сертифікати на приватизацію землі, квартиронаймачі зроблять те ж саме заради збереження свого житла. Отже, власниками засобів виробництва залишаться держава та номенклатурно-тіньова мафія, і ми матимемо дикий капіталізм європейського зразка початку минулого століття. Тоді як ми реально можемо вийти на рівень ФРН 60-х років XX століття.

Дивує позиція І. Юхновського та В. Гриньова. Перший пропонує пом'якшити одним відсотком прибутків, а всю власність продавати, другий без жодного пом'якшення наполягає на прискореній приватизації будь-яким чином, ігноруючи різницю між приватною, колективною та індивідуальною формами власності.

Звучали голоси на користь роздержавлення всієї державної власності без викупу, за вилученням землі та житла із загального масиву і специфічних підходів до їх роздержавлення, а також за продаж лише менш ефективних підприємств. Але ці голоси були поодинокими і не знайшли підтримки. Не прозвучало пропозиції про розподіл виручених від продажу коштів на невикористані сертифікати.

Але ж номенклатурно-тіньова мафія, «дикі» капіталісти можуть бути витіснені на другий план лише в тому разі, коли продаж засобів виробництва відбуватиметься на другому етапі, після завершення обміну сертифікатів на акції і лише за тієї умови, що використані кошти будуть розподілені на невикористані сертифікати.

Разом з тим, якщо лишки акцій продати іноземним інвесторам та ще й за погодженням з трудовими колективами, мафіозні гроші пішли б на створення нових виробництв, тобто, на структурну перебудову.

Пропоноване ж роздержавлення не викличе ентузіазму виробників і прирече Україну на роль держави третього світу протягом кількох поколінь.

ВІД того, буде роздержавлено 70 чи 100 відсотків державних засобів виробництва, як їх буде роздержавлено: за плату чи безоплатно, чи буде квотовано частку власності, яка підлягає продажу, і чи буде продаватися лише та частка, що залишиться після обміну сертифікатів на акції, кому буде продано лишки акцій: власним тіньовикам чи іноземним інвесторам, куди буде вкладено оті 60 мільярдів тіньових заощаджень: у діючі підприємства чи у створення нових виробництв, залежить, на якому щаблі суспільно-економічного розвитку опиниться Україна, з якої стадії суспільного прогресу почне вона свій незалежний розвиток.

Прогресивна й далекоглядна партія чи інша політична сила має ставити за мету справжнє роздержавлення, що виключає камуфлювання державної власності орендою, концернами, акціонерними підприємствами з державним контрольним пакетом акцій тощо.

Вона повинна мати за мету повне роздержавлення у супроводі ефективного антимонопольного законодавства, що гарантуватиме необоротність суспільного розвитку. Така партія має ставити за мету цивілізоване роздержавлення, що призведе до виявлення й стимулювання вже на першому етапі цивілізованих, законослухняних підприємців та розподілу акцій між робітниками і всіма громадянами, витіснення на другий план номенклатурно-тіньових підприємців. Вона, нарешті, має ставити за мету роз'яснення різниці між економічною і соціальною політикою. Ці речі є взаємопов'язаними, але різними. Не може бути сильної соціальної політики без сильної економіки. Але не може бути сильною економіка, в яку силоміць впроваджується соціальна політика. Сильна економіка дасть можливість державі проводити соціальну політику за рахунок більших сум податків при менших їх відсоткових ставках. Соціально спрямована економіка є абсурдною економікою, яка не дасть ні економічних, ні соціальних результатів, а пропаганда соціально спрямованої економіки є демагогічною. І чим менше реального грунту під такою пропагандою, тим вона буває настирливішою.

Заклинання ринком, демократією, правовою державою та соціально спрямованою економікою є також демагогічними, якщо не спираються на конкретну економічну базу. Сьогодні ж ми стоїмо перед необхідністю замороження соціальних програм (крім індексації, бо це вже було б не замороження, а відхід назад) на нинішньому їх рівні. В міру зростання фізичних обсягів виробництва необхідно поступово знижувати ставки податків аж до рівня, дещо нижчого від розвинених країн, і лише після цього розморожувати соціальні програми. І лише від того, на яке роздержавлення ми виявимося спроможними, залежатиме рівень соціального захисту, рівень демократії, свободи слова, правовий характер держави, характер ринку в Україні.

Анатолій НАЙДА,
робітник з вищою освітою.

ДОВІРЯЄМО, АЛЕ...

У складній економічній ситуації перебуває сьогодні хмельницький завод «Темп». Трапляося, що не вистачало грошей і на зарплату. І все-таки трудовий колектив вирішив перевести 10 тисяч інвалютних карбованців у фонд Кабінету міністрів України для закупівлі зерна.

— Але,— сказав генеральний директор О. Яновицький,— передайте Фокіну, що валюта буде переведена (і не тільки нами) лише у тому разі, коли ми будемо впевнені, що відірвані від серця «копійки» підуть саме на хліб для України. Чому так ставимо питання? Маємо сумний досвід з Чорнобилем. На ліквідацію наслідків аварії ми теж перевели валюту. Але вона осіла у Москві в Мінатоменерго. І щоб так не сталося цього разу, Кабінет міністрів мусить показати нам механізм контролю.

Михайло ВАСИЛАШКО.

БЕЗ ТІНЬОВИКІВ...

Законодавці уже зупинили свій вибір на одному з проектів Закону про роздержавлення та приватизацію. Ним став компромісний варіант, утворений із кількох проектів, запропонованих урядом та народними депутатами України. Проте це не означає, що час для пошуків оптимального рішення вичерпано. Дискусії тривають, набираючи щораз конкретніших обрисів.

Одна із таких дискусій відбулася на науково-практичній конференції «Приватизація державної власності і проблеми розвитку підприємництва в Україні». Організаторами її виступили Державний комітет України по сприянню малим підприємствам і підприємництву, Спілка малих підприємств України, Республіканський будинок економічної і науково-технічної пропаганди товариства «Знання» України.

Перед підприємцями, що з'їхалися до Києва, стояло одне завдання — з'ясувати для себе, що таке приватизація, якими методами вона проводитиметься, як цей процес позначиться на їхній бізнесовій діяльності. І головний висновок у тому, що чи не всі виступаючі наголошували: приватизація має стати головним напрямом економічної політики держави. Але при цьому держава повинна наперед чітко знати, чого вона хоче, яка її мета, якими методами вона намагатиметься її досягти.

З самого початку діловий тон конференції задав голова Спілки малих підприємств Юрій Єхануров. На його думку, вирішення питання приватизації повинно передувати інше — питання демонополізації. Бо коли малу приватизацію без його вирішення ще можна проводити, то велику без попередньої демонополізації не варто й починати. Натомість сьогодні ми спостерігаємо, як створюються корпорації, концерни, асоціації. Відтак, залишаючись у власності держави, створюється централізовано-монополістична структура, яка не має нічого спільного з ринком. На місце монополістів-міністерств приходять монополісти-концерни та корпорації, які уже сьогодні показують, що вони можуть бути не менш монополістичними і централізованими. Це дало підстави президентові Спілки економічних ініціатив Володимиру Петренку заявити, що антимонопольний закон повинен обумовлювати насильне розчленування консорціумів, концернів тощо, створених за галузевим принципом. Крім того, якщо, скажімо, такий монополіст, як Лисичанський нафтопереробний завод, захоче приватизуватися, то перед тим необхідно розділити його на три-чотири частини. Це хоча б на перших порах становлення економіки убезпечить нас від монополіста.

А щоб цей процес відбувався справедливо, Спілка малих підприємств взяла собі за мету домагатися приватизації процесу приватизації. Бо, на її думку, державні забюрократизовані чиновники зробити цього не зможуть. Адже в ситуації, що склалася, варто лише махнути хустинкою, мовлячи, приватизація розпочалася, і відразу на всіх місцях буде розставлено нових господарів. Втім, навіть за умови, коли Законом тимчасово заборонено змінювати форму власності, в республіці проходить тиха приватизація. Щоб вона не набрала ще ширшого розмаху, процесом приватизації повинні займатися приватні руки, тобто біржі, аукціони тощо.

Погоджуючись із цією думкою, слід звернути увагу на те, що таке вирішення питання впирається у відсутність необхідної інфраструктури — банків, бірж у їх нормальному значенні, оскільки ті, які є, ще не можна назвати банками та біржами у класичному розумінні. А головне — не досить вільних заощаджень громадян, щоб викупити хоча б за балансовою вартістю (не кажучи про аукціони) істотну частку основних фондів. Про це свідчать такі цифри. Сьогодні в Україні майно оцінюється в 500 мільярдів карбованців. Населення ж зберігає в ощадних банках 110 мільярдів карбованців та ще 30—40 має на руках. Коли ж врахувати, що більшість громадян заощаджувала кошти на машини, меблі тощо, то стане зрозуміло: на викуп державного майна може піти лише до 70 мільярдів карбованців. З такими темпами процес приватизації розтягнеться на сторіччя, а ми ж говоримо про швидку приватизацію.

Звичайно, ці розрахунки правильні тільки до тих пір, доки не враховуються кошти тіньової економіки. Але ж більшість громадян та спеціалістів схиляються до думки, що використовувати їх для викупу державного майна неприпустимо.

Другу конференцію з питань приватизації намічено провести після того, як парламент країни прийме Закон про роздержавлення та приватизацію.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

КИЯНИ ПРО ПРИВАТИЗАЦІЮ

Успіх переходу до ринкових відносин значною мірою залежить від готовності широких верств населення підтримати нові економічні перетворення. Необхідна руйнація ...ого комплексу негативних стереотипів щодо поняття приватної власності, який склався в нашому суспільстві за 74 роки ідеологічного тиску. Які ж зміни відбулися вже в нашій свідомості?

У жовтні 1991 року центром соціологічних досліджень «Віче» Науково-дослідного інституту соціально-економічних проблем Києва спільно з центром соціологічних досліджень «Демос» було проведено опитування мешканців столиці. В ньому взяли участь 1273 чоловіка, які представляють усі верстви населення.

ОСНОВНИЙ висновок, який можна зробити з результатів опитування, такий: відбулися суттєві зрушення в ставленні до приватної власності. Приватизацію землі й підприємств сфери обслуговування підтримують 83 відсотки опитаних, житла — 73 відсотки. Не існує вже упередженості щодо переходу в приватну власність дрібних промислових підприємств — за це висловилося 89 відсотків. Дещо меншу підтримку має пропозиція приватизації медичних установ. Майже кожен другий висловився за неї і кожен третій — проти. Тільки серед респондентів віком за 60 років прихильників приватних медичних установ значно менше.

Не сприймається громадськістю можливість передачі у приватну власність навчальних закладів (30 відсотків — за, 48 відсотків — проти) та наукових установ (25 відсотків — за, 50 відсотків — проти).

Слід відзначити зростання кількості прихильників приватизації великих промислових підприємств. Якщо за даними телефонного опитування НДІ СЕП Києва, минулого року лише кожен четвертий позитивно ставився до зміни власників великих підприємств і кожен другий — негативно, то нині вже 35 відсотків — за, 43 відсотки — проти і 22 відсотки — ще не визначились. Причому серед респондентів віком молодших від 40 років, кількість прихильників роздержавлення великих промислових підприємств переважає кількість противників. Цікаво також, що розрив між прихильниками і противниками такої приватизації найменший у робітничому середовищі. За неї висловилося 37 відсотків робітників при 39 відсотках проти.

Водночас основною проблемою науковців є забезпечення рівних стартових можливостей у процесі приватизації. Під час обговорення на сесії парламенту з цього приводу висувалися різні пропозиції. На думку переважної більшості респондентів (58 відсотків), власниками підприємств, що роздержавлюються, можуть стати лише працівники цих підприємств.

Серед робітників більше від двох третин переконані, що лише працівники підприємства можуть стати його власниками, і лише кожен п'ятий припускає інший варіант. Цікаво, що з думкою робітників з цього приводу збігається позиція пенсіонерів. А ось серед спеціалістів гуманітарного профілю вдвічі більше, ніж серед робітників, прихильників передачі у приватну власність підприємств будь-яким громадянам: їх 43 відсотки. І всього на 3 відсотки більше тих, хто має протилежну думку.

Пояснюється така різниця в точках зору, на наш погляд, тим, що працівники гуманітарної сфери на відміну від робітників у випадку передачі підприємств їхнім працівникам практично залишаються без власності.

Крім того, спостерігається різниця в поглядах на цю проблему залежно від віку наших респондентів. Серед тих, хто молодший від 30, кількість прихильників того чи іншого варіанта приблизно однакова.

Якщо необхідність переходу до ринкових відносин в основному вже сприймається громадською думкою, то у ставленні до можливих негативних наслідків існують великі розбіжності. Нашим дописувачам анкетою було запропоновано визначатися з чотирьох можливих наслідків переходу до ринку.

	Можу примиритися	Ніколи не зможу
Посилення розшарування населення за прибутками	63	37
Насичення ринку товарами за неконтрольованого зростання цін	46	54
Виникнення безробіття	52	48
Можливість «відмивання» грошей мафії	25	75

Наведені дані свідчать, що один з найстійкіших стереотипів соціалізму, який полягає в засудженні «гонитви за довгим карбованцем», зникає з нашого життя. Натомість з'являється розуміння, що за добру працю слід одержувати добру платню і від «рівномірного розподілу злиднів» краще перейти до «нерівномірного (залежно від трудового внеску) розподілу багатства». Тому посилення розшарування населення за прибутками вже не викликає особливого осуду.

Проте майже навпіл поділилися наші респонденти у своєму ставленні до вільних цін і безробіття. І взагалі, погляди на наслідки переходу до ринку дуже сильно відрізняються залежно від статі, віку й освіти наших респондентів. Так, представниці слабкої статі більш непримиримі до можливих негативних проявів. Серед людей з вищою освітою у півтора два рази більше тих, хто готовий примиритися з подальшим розшаруванням населення за прибутками, зі зростанням цін і виникненням безробіття. Більш терпимі також до цих явищ і люди молоді.

Серед старших більше тих, хто не може змиритися з цими наслідками. Поряд з тим, молоді люди до 20 років з більшою осторогою ставляться до можливості виникнення безробіття ніж ті, кому 21—30 років.

Але не можна обминути того факту, що в ставленні до «відмивання» грошей мафії наші респонденти незалежно від віку, статі, освіти, роду занять, були одностайними і категорично не сприймають таку можливість. Судячи з усього, відомий вислів «гроші не пахнуть» не має підтримки серед учасників анкетування. Лишається лише проблемою, яким чином виявити «брудні» гроші під час роздержавлення.

Дослідження показало також, що ставлення до підприємницької діяльності та підприємців змінилося на краще. Більше від половини наших дописувачів хотіли б відкрити власне підприємство, але лише 16 відсотків з них повідомили, що готові до цього вже нині. Решта поки що не бачить достатніх умов та гарантій для такої діяльності або не покладається на власний досвід.

Бажаючих ризикнути вже сьогодні вдвічі більше серед чоловіків, а серед жінок вдвічі більше тих, хто не хоче міняти звичний спосіб життя або вважає, що підприємницька діяльність не для їхнього характеру.

Підприємництво приваблює переважно респондентів віком до 50 років. Для молоді до 20 років основні сумніви пов'язані з відсутністю досвіду, решта посилається більшою мірою на відсутність економічних і політичних умов та гарантій. Поряд з тим в усіх вікових групах майже однакова частка респондентів (8—10 відсотків), що повідомили про свою готовність вже сьогодні зайнятися підприємницькою діяльністю. Найбільше сміливців у віковій групі 30—40 років — 10 відсотків, але не набагато менше волонтерів відкрити власне підприємство серед людей віком за 60 років — їх 8 відсотків.

Таким чином, дослідження довело, що кияни не тільки позитивно ставляться до приватної власності, але й самі можуть заснувати власну справу. Щоправда, тільки 8 чоловік із 100 готові до цього, але ще 48 можуть приєднатися до них з розвитком політичних гарантій та передумов. І кількість прихильників підприємництва буде збільшуватися. До речі, за даними західних фахівців, у США лише 6 відсотків здатні успішно займатися бізнесом. Може, з'являться вони нарешті й у нас?

Керівник центру «Віче» НДІ СЕП Києва
Ганна ЗАЛІЗНЯК,
керівник Центру вивчення громадської думки «Демос»
Сергій МУДРУК.

Громадськістю не сприймається можливість передачі у приватну власність навчальних закладів та наукових установ, проте за приватизацію землі і підприємств — переважна більшість.

Серед робітників більше двох третин переконані, що лише працівники підприємства можуть стати його власниками, а от серед спеціалістів гуманітарного профілю більш поширена думка про те, що підприємство може належати будь-кому. Причина у тому, що приватизація підприємств лише на користь їхніх працівників залишить гуманітаріїв ні з чим...

LEIPZIGER MESSE

ЧАС БУДИТИ МЕРКУРІЯ!

Закордонний паспорт спецкора

Deutsch-Ukrainischen Wirtschaftstag

Ділові кола ФРН зайняті серйозними пошуками нових підходів до підтримання і подальшого розвитку економічних зв'язків із колишнім СРСР. Факти говорять про те, що об'єднаній Німеччині доведеться в майбутньому будувати ці зв'язки, орієнтуючись на збереження і розширення ділових контактів передусім з окремими країнами. Це, мабуть, найбільш наочно підтвердили Дні німецько-української економіки, які пройшли у Лейпцігу (федеральна земля Саксонія).

Понад сто керівників підприємств, комерційних фірм і зовнішньоторговельних організацій України прибули до Лейпціга з метою практичного ознайомлення зі своїми німецькими колегами. З боку ФРН у дводенній зустрічі взяли участь представники майже 600 фірм, серед яких переважна кількість підприємців — з колишньої НДР.

Відбувся симпозіум з питань розвитку бізнесу в Україні в умовах незалежності. В центрі уваги учасників стояли проблеми відродження і поглиблення двостороннього економічного співробітництва. Адже як в Україні, так і в нових землях Німеччини існує багато ще не розв'язаних внутрішніх економічних питань. Увагу німецької сторони привернула підтверджена керівниками зовнішньоекономічних і фінансових закладів України готовність виплатити свою частину зовнішнього боргу СРСР. Як заявив голова правління Національного банку України В. Матвієнко, ми хочемо також, щоб німецькі банки встановлювали прямі зв'язки з нашими, і тому з першого січня наступного року всі розрахунки з німецькою стороною проводитимуться виключно через українські банки, а не через Зовнішекономбанк СРСР.

Широко обговорювалися питання захисту іноземних інвестицій на Україні, створення спільних підприємств, установлення безпосередніх контактів між фірмами. У нас уже створено 300 таких підприємств, причому тільки в першій половині цього року зареєстровано 125 нових СП. Німецькі бізнесмени беруть участь у діяльності 26 з них.

Під час Днів німецько-української економіки була підтверджена зацікавленість ділових кіл ФРН у подальшому розвитку зв'язків між двома державами. Водночас представники багатьох німецьких фірм висловлювали відверту осторогу щодо гарантій відносно залучення іноземного капіталу на Україну і страхування імпорту з боку німецького покупця. «Ми хочемо інвестувати наші гроші саме в український бізнес, — зауважив Ф. Бургхаген, генеральний уповноважений «Дрезденер банк». — Нас не може задовольнити ваша політична незалежність як така. Невід'ємною частиною повної свободи, як відомо, є фінансова самостійність, яка в свою чергу базується на юридичних актах, законах, і тільки вони вселятимуть у нас упевненість у завтрашньому дні». З довірою на майбутнє пан Бургхаген повідомив, що протягом року передбачається відкриття українського представництва «Дрезденер банк».

Цікаво, що колишні ендерівці, добре знаючи проблеми колишньої УРСР як складової частини СРСР, чомусь не дуже поспішають на український ринок. Очевидно, це тому, що у нас досі існує безліч проблем. Це такі найболючіші, як транспортна, митна, правова. А головною, мабуть, є фінансова. Бо, справді, що сьогодні можна купити на карбованець? То є надія тільки на власну валюту незалежної України...

Далекоглядність фірм, які збираються прийти на наш ринок першими, підтвердилися ще в Лейпцігу.

Під час заходів відбулася «Біржа товарів і співробітництва»: представники двох держав знайомили один одного зі своїми експортно-імпортними можливостями, підписували договори про наміри та нові контракти, змінювали старі зв'язки. Так, східнонімецька фірма «Машінен унд анлагебау Грімма ГмбХ», яка здійснює поставки хімічного устаткування, подала українським партнерам ряд ділових пропозицій. Лейпцізьке підприємство «Боденбеарбайтунгсгерете АГ» уже здійснило капіталовкладення на Україні в розмірі 50 мільйонів марок. Магдебурзька фірма СКЕТ, за даними її керівництва, уклала з українськими партнерами на 1992 рік угоди на 250 мільйонів марок. СКЕТ постачає сьогодні майже 45 відсотків своєї машинобудівної продукції в СРСР.

На думку керівника московського представництва фірми «Сіменс» П. Швегмана, економічна зустріч у Лейпцігу була успішною. Вона ще раз підтвердила нагальну потребу відкриття представництва фірми в Києві, яке допомагатиме активізації зв'язків з підприємствами України.

Власне бюро в столиці України передбачає відкрити також і Лейпцізьке виставкове товариство. На Лейпцізький весняний ярмарок 1992 року буде знову запрошено велику групу представників українських підприємств і зовнішньоторговельних організацій. Та чи зможуть усі вони потрапити до Лейпціга у зв'язку з уведенням валютних цін на залізничні квитки? Це повною мірою може зменшити потік наших підприємців за кордон. Але «світова практика» свідчить, що краще один раз побачити, ніж сто разів почути. І «весь світ» їздить і на цьому тримається.

Якщо підсумувати побачене у Лейпцігу, то можна, на жаль, констатувати, що бог торгівлі Меркурій — щодо українсько-німецького співробітництва — лише прокидається. І якомога швидше збудити його — справа нагальна.

Артем ПРОХОРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Лейпціг — Київ.

Експрес-новини

Таджикистан та Іран підписали декларацію про двостороннє співробітництво. Цей захід відбувся напринкінці візиту до Таджикистану іранської делегації на чолі з міністром закордонних справ Ірану Велаяті.

* * *

США підтвердили свій намір відкрити другий раунд близькосхідних мирних переговорів у Вашингтоні 4 грудня. Проте офіційний представник уряду Ізраїлю Агарон повідомив про бойкотування його країною продовження переговорів з проблем Близького Сходу. Головний аргумент — неприйняття пропозицій США з цих питань.

* * *

На зустрічі в Лондоні між прем'єр-міністром Великобританії Мейджором і президентом Франції Міттераном вдалося досягти деякого прогресу в подоланні непорозумінь між двома країнами. На зустрічі обговорювалися питання, пов'язані з утворенням політичного і економічного союзу країн Європейського співтовариства. Великобританія не погоджується приєднатися до валютного фонду країн співтовариства і не бажає відмовлятися від повного контролю над своєю обороною та зовнішньою політикою.

* * *

Голова організації експортерів нафти (ОПЕК) Армас заявив, що наступного року цій організації, можливо, не вдасться задовольнити попит на нафту на світових ринках. Країни ОПЕК, за умови повної завантаженості потужностей, можуть видобувати тільки приблизно 23,5 мільйона барелів нафти. Очікується, що наступного року, щоб задовольнити попит, необхідно буде виробляти 24 мільйони барелів нафти щодня.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Після того, як Росія візьме на себе виплату своєї частини боргу, на долю решти республік залишиться близько 30 мільярдів доларів. Однак експортний потенціал у деяких з них менший, ніж у Судану чи Бангладеш. Для західних кредиторів, особливо ФРН, Франції та Італії, це питання має першорядне значення. Якщо шанси Росії виплатити борг у довгостроковій перспективі є досить високими, то про можливості інших республік цього не скажеш. Тому «сімка» наполягає на розробці спільного механізму виплат. Інакше повернення 30 мільярдів доларів доведеться відкласти або відстрочити, або списати. Хоча вісім республік вже погодились із принципом спільної відповідальності за борг СРСР, вони намагаються поділити його між собою. Але відповідальність не може бути спільною та індивідуальною водночас.

«Гардіан»
(Великобританія).

Пекін першим викрив великонімецькі амбіції щодо югославської території. Китай знайшов у собі сили, щоб офіційно заявити, що Югославії необхідна допомога, а не втручання зі сторони. Китай ще до початку гаазької конференції заявив через свою пресу, що в її роботі мають взяти участь представники сербського населення в Хорватії, без них мирне рішення є ілюзорним. Югославська ж дипломатія сама закрилася в сумнівному загальноєвропейському домі і зачинила собі вікно у світ.

«Політика»
(Югославія).

Є цілком очевидним, що Німеччина не байдужа до того, які нові структури з'являться в Радянському Союзі. В той же час нам не слід намагатися вплинути на події, які нас тривають. Якщо Єльцин розраховує знайти в Бонні соратників у боротьбі за новий російський рейх, то його слід ввічливо відмовити від цього. Бо є ще Горбачов, який започаткував процеси, що нині загрожують обігнати його самого. Німці зобов'язані йому досягненням єдності. Звичайно, Бонн не може врятувати Горбачова, але нам не слід вживати заходів, що сприятимуть такому розвитку подій, внаслідок якого Горбачов опиниться осторонь.

«Вестдойче альгемайне цайтунг» (ФРН).

Еврика!

УЧЕНІ-ШАХРАЇ

Двоє ізраїльських учених розробили математичний метод, який уперше дав можливість дешифрувати код, що використовується багатьма компаніями з метою приховування секретної інформації. Код, створений на урядовій системі під назвою «Дейта інкрипшн стандард», наскільки можна вважати, виявився тепер досить уразливим. В результаті уряд США був змушений підтвердити можливість використання цієї системи лише в комерційних і несекретних урядових цілях.

НОВИНКА — НЕ ДЛЯ ВСІХ

«Сітібенк» може вирішити екологічну проблему Сінгапура хоча б у тому, що стосується запобігання забруднення навколишнього середовища автотранспортом, так вважає Д. Тан, менеджер місцевої компанії «Сітібенк маркетинг сервісиз».

«Сітібенк» — моторолер з електричним мотором. Він важить усього 50 кілограмів, перевозить двох осіб, розвиває швидкість до 40 кілометрів на годину, на одній зарядці акумулятора може проїхати до 70 кілометрів. Акумулятор можна перезаряджати 350 разів.

Електромоторолер справді чудово підходить для умов Сінгапура, де весь час літня погода, на дорогах не буває грязюки, а добовий пробіг автомашини рідко перевищує 70 кілометрів.

ХТО — КОГО!

Підрозділи американської поліції, що контролюють дорожній рух, отримують у своє розпорядження нову «потужну зброю», яка набагато ускладнить життя тим, хто полюбляє швидку їзду. На зміну звичним радарним пристроям приходить «лазерна гармата». Новинка відрізняється далекобійністю і точністю: засікає автомобіль, що перевищує швидкість, на відстані до 800 метрів. Крім того, лазери вважаються безпечнішими від радарів щодо згубної дії їх випромінювання на здоров'я поліцейських. Проте найголовнішою перевагою «лазерної гармати» є неможливість бути виявленою за допомогою детекторів радіовипромінювання, що їх дедалі частіше використовують кмітливі водії. І все ж таки говорити про те, що «гонка високотехнологічних озброєнь» на американських дорогах уже закінчилась, поки що рано. Любителі швидкої їзди впевнені, що наукова думка і підприємливість компаній, які займаються збутом всілякої електроніки, кінець кінцем, подарують їм і «антилазерний детектор».

Погляд

ПУЧЧІ НЕ ЗАЛЯКАЮТЬ ПУТЧІ

У невеличкому італійському містечку Форклі вже три роки підряд проходить фестиваль «Національне свято товстуль». На вагах — одна з учасниць конкурсу Марія Пія Пуччі, вага якої 133 кілограми 800 грамів. Це, на превеликий жаль, не дало можливості пані Пуччі стати «Міс-гладухою» Італії. Втім, вона, незважаючи ні на що, сподівається наступного року наздогнати своїх подруг, одну з яких навіть заносили на ваги: так вона погладшала, щоб отримати пальму першості на цих незвичайних змаганнях, які, до речі, стали в Італії традиційними.

Фото ТАРС.

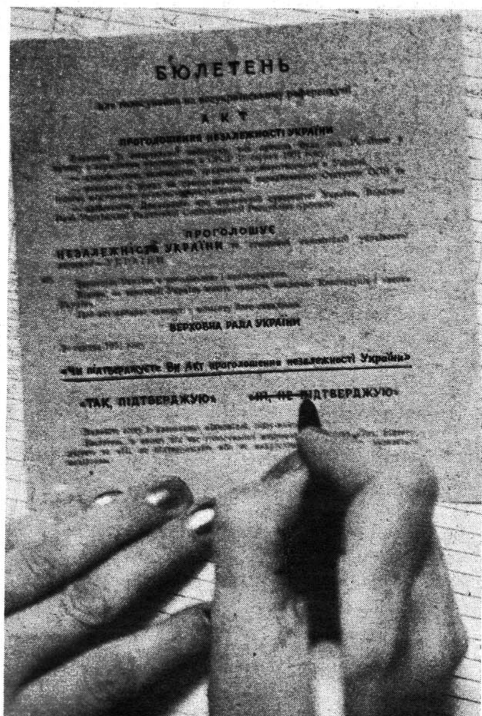
БЮЛЕТЕНЬ

АКТ

ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ПРОГОЛОШУЄ

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

«Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України»

«ТАК, ПІДТВЕРДЖУЮ» «НІ, НЕ ПІДТВЕРДЖУЮ»

СОНЦЕ НАД УКРАЇНОЮ

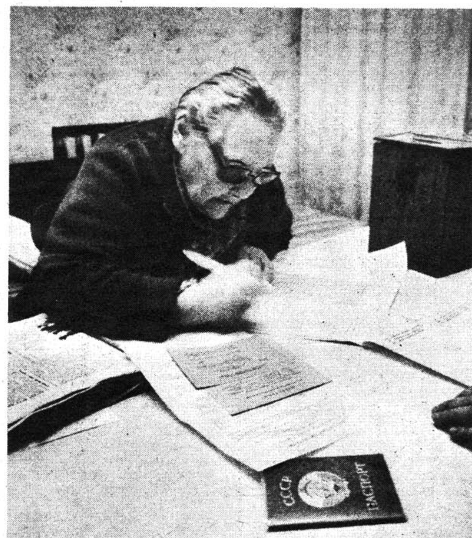

Всеукраїнський референдум був випробуванням нашого національного сумління. Здавалося б все так просто і швидко: легкий розчерк пера на бюлетені. І — чекання... Ми пережили неспокійну добу. І перевели подих, коли з самого ранку по радіо посипались цифри: 54, 65, 85, 93, 98... Сталося! Давно так не розквітали людські обличчя усмішками, давно так радо ми не вітали один одного з святом.

Короткою була наша дорога до виборчих дільниць. І якою довгою і важкою була ця дорога! Через кров і страждання, через горе і відчай, через тернії — до зірок! У тій дорозі разом з нами ішли київські дружинники, одчайдушні запорожці, січові стрільці, сотні, тисячі, мільйони наших пращурів. Ми згадали: у нас славний і чесний рід! Ми збагнули: ми не населення, ми — народ!

Ми гідно витримали випробування на національну свідомість, попереду випробування на громадянську зрілість. Не даймо ж розколоти нашу, з такими важкими зусиллями здобуту єдність, чварами і партійними міжусобицями. Підтримаймо нашого Президента незалежно від того, хто за кого голосував. Сьогодні на першого Президента незалежної України лягає велика відповідальність і висока місія: не словами, а ділом стверджувати державність України.

Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА та Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

З ПОЧАТКУ РОКУ РЕДАКЦІЯ ОДЕРЖАЛА 24.200 ЛИСТІВ

А ДЛЯ СВОЇХ НЕМАЄ МІСЦЯ

Мікрофон для читачів

Уважно стежу за роботою Верховної Ради, і дуже гірко буває, коли народні депутати не реагують на окремі пропозиції своїх колег. Неодноразово, приміром, порушувались питання про міграційну політику в Україні, особливо в південних областях. Йдеться про масове заселення території України населенням окремих районів з Росії. Для них виділяються кращі землі, на яких прискорено будують житло, виростають населені пункти.

А в містах України люди десятками років перебувають у черзі на житло. Уже шостий рік під радіаційним обстрілом живуть тисячі моїх співвітчизників. Хворіють дорослі і діти. Ми витрачаємо величезні кошти на їх лікування за кордоном. А чи не простіше було б ще кілька років тому відселити людей з радіаційної зони у відносно чисті місця для проживання? Нам не вистачає коштів, бажання, ініціативи. І в цей же час йде активне заселення української землі людьми з інших республік.

Обурює те, що керівництво республіки вперто замовчує це питання, не реагує на повідомлення народних депутатів. Виходить, що міграційна політика в Україні ведеться з благословення Верховної Ради й уряду республіки. Якщо це не так — рада буду прочитати на сторінках вашої газети іншу думку. Ще хочу зауважити, що багато народних депутатів не знають і не бажають знати державної мови України. Цікаво, а якою мовою проводитимуться засідання Верховної Ради через чотири роки?

Г. БАСЕНКО.

Червоноград Львівської області.

Зась!

СПРАВЖНІ РОСІЯНИ З НАМИ

По радіо, по телебаченню ми чуємо багато різних нападок на Україну з боку окремих росіян. Мовляв, незалежності українцям захотілося. А зась! Ми ж мовчки зносимо всі образи, замість того, щоб дати достойну відсіч.

А може й правильно, що ми цього не робимо, бо навіть у цьому разі видно рівень культури, порядності, шляхетності й вихованості.

Це тільки ми, українці, могли допустити, що в багатьох містах і містечках немає жодної української школи, скрізь насильно вчать російської мови. Але ж це все прояви шовінізму! Справжні росіяни з нами, українцями, і розуміють наші болі, наші намагання нормально, по-людськи жити!

В. НАГАЙЧУК.

Вінниця.

От так і живемо

МИ Ж НІКОМУ НЕ ПОТРІБНІ!

Я розумію, що працівники редакції не приїдуть до Городенки робити те, чого вже кілька місяців не можуть зробити наші комунальні служби. І все-таки звертаюся за допомогою.

Ще в перших числах вересня комунальники перерили нашу вулицю — хотіли робити каналізацію, та щось, видно, перешкодило, бо рів так і залишився незасипаним. Можливо, там лежать труби-невидимки, не знаю, але купи землі мешканці нашої вулиці бачать добре. І не тільки бачать — відчувають кожного разу, коли доводиться проходити вулицею. Особливо після дощу або коли треба привезти дрова чи вугілля. Та ще діти кожного дня, як по Карпатах, до школи йдуть.

Крім цієї «вуличної радості», у нас немає світла, газу. Я ветеран праці, доглядаю стареньку сестру моєї матері, котрій 84 роки, кращі роки своєї юності вона втратила у фашистському полоні і на старості немає радості від життя. У райвиконкомі, куди я зверталася за допомогою, мають, очевидно, важливіші справи, ніж благоустрій міста і соціальний захист людей, бо час спливає, а вони, як мовиться, ні пари з уст.

Отак і живемо ми, прості люди України, яких, я думаю, більшість і від яких тільки вимагають роботу та й роботу, а коли вони потребують допомоги, всі чомусь про них забувають.

М. РОЩУК

та ще 16 підписів мешканців вулиці Перше травня.

Городенка Івано-Франківської області.

Подарунок

«АВТО Я СПАЛЮ, МЕНІ ТАК ДЕШЕВШЕ!»

Такими словами закінчив церемонію вручення подарунка своїй сестрі, що проживає на Івано-Франківщині, гість із Канади після того, як йому запропонували заплатити чимале мито — всього вісім тисяч за «Форд» випуску 1983 року. В протилежному випадку, він повинен забрати машину назад за океан, що коштувало б йому півтори тисячі доларів. Ось тоді обурений пан Когут і вигукнув слова, від яких зойкнув гурт уболівальників, що спостерігали цю сцену.

Добре розумію, що живемо в тяжкий перехідний час, бо влада переходить з Москви до Києва і за п'ять років вона ще не додибала до Києва. Розумію, що є речі першочергові і такі «дрібниці» теж ще колись будуть владнані нашим високим парламентом. Але чому повинні страждати наші земляки з-за кордону? Їм не шкода грошей, якби вони йшли в казну України, а «годувати Москву» — саме так сказав канадець — ніхто не хоче.

Адже за кордоном теж читають наші газети, слухають гучні заяви лідерів нашого парламенту щодо відданості міжнародним актам про громадянські права, і хіба можуть подумати, що за своє ж майно, перетнувши кордон, мусять платити Москві? Що не мають права дарувати те, що належить їм на правах особистої власності? Що, за заявою Голови Верховної Ради України в ООН, ми створили правовий захист іноземних інвестицій і за відповідним законом «забули» скасувати дію павловської інструкції про митний збір?

Гість з-за океану мав довіру до мого депутатського значка, а тому звернувся до мене за допомогою. Та на митників моя поява не справила абсолютно ніякого враження і виступи «третейським суддею» мені не вдалося, від чого авторитет значка впав остаточно.

З повагою депутат обласної Ради Василь ЛУЦИК.

Івано-Франківщина.

Після відвідин редакції

...А ІСТИНА ДОРОЖЧА

Чотири роки тому Віктору Петровичу Дорошенку з міста Дружба Ямпільського району Сумської області запропонували поміняти роботу — піти лісником до місцевого лісгоспу. Погодився. Але коли прийшов до свого лісу, то побачив, що дебет з кредитом не сходиться «по-крупному». Тобто, в документації ліс росте густий і могутній, а насправді виявилося, що він подекуди вирубаний, подекуди виднілися молоді посадки.

І він зрозумів, що чим далі в ліс — тим менше дров. Бо документації на ті вирубки не було. Звернувся з відповідною заявою до районної прокуратури. Там справою зайнялися, визнали, що в лісі й справді не все гаразд, і оштрафували попереднього лісника В. Заболотного, винного у самовільній вирубці лісу аж на ...72 карбованці, про що і повідомили В. Дорошенку в офіційній відповіді з прокуратури. Віктор Петрович, хоч і не спеціаліст по штрафах, прикинув: тут щось не так. Бо, за його підрахунками, незаконно було вирубано близько п'яти тисяч кубів лісу. А це вкладається в кругленьку суму — майже 324 тисячі карбованців.

Відтоді не може заспокоїтись Віктор Петрович Дорошенко, шукає справедливості, яка приходить під виглядом письмових відповідей відписок з районної прокуратури. Та ще час від часу навідуються до нього додому якісь люди, «по-доброму» радять заспокоїтись, нікуди більше не писати. Погрожують, навіть пропонували хабар, тільки щоб не ліз не в свої справи. Діло, мовляв, давнє, забуте, навіщо його ворушити. Тим паче, що він тепер взагалі стороння людина — в лісі не працює, у колгоспі теж, і нема чого писати.

А ті, хто читає його листи, не можуть чи не хочуть зрозуміти, що для нього, хоч і сторонньої людини, дорога така проста річ, як істина. Отож і зазнає він заради цієї істини особистих образ, навіть знущань та утисків.

Накосив, приміром, трави в лісі, на болотах для власної корови, та приїхали представники влади і забрали для колгоспної худоби. Дружина носила молоко до приймального пункту — принципово не приймали. Мали невеличку ділянку землі — чотири сотки, але відібрали,мотивуючи тим, що не працює в колгоспі. А все тільки через те, що не замовчує скоєного злочину.

Вочевидь, в районі хтось дуже зацікавлений, щоб не виносити «сміття з хати». Прикро, коли це сміття приховують і офіційні особи, які повинні дотримуватись чистоти законності і правопорядку. Та Віктор Петрович не втрачає надії встановити істину, добитися правди, стійко виносячи всілякі погрожування.

— Нехай погрожують, нехай утискують, — додає Віктор Петрович наприкінці розмови в редакції. — А я не заспокоюсь, поки винуватці не повернуть у народну казну гроші за викрадений ліс...

УТ МАЙЖЕ НЕ ВИДНО

З часу проголошення незалежності України в Кривому Розі ведеться відвертий саботаж програм Українського телебачення, спотворюється зображення на екрані, псується звук. Неможливо подивитися нормально жодну передачу по українському каналу, бо нічого не чути. І так щодня — з ранку до вечора.

Не віриться, що все це з вини Києва, адже раніше всі програми працювали прекрасно. В інших містах і тепер передачі транслюються нормально. То що ж сталося? Може, це наслідок агітаційної роботи наших міських «диверсантів»? Цю здогадку підтверджує і те, що перша союзна та друга українсько-російська програми працюють бездоганно.

В. ВОВЧЕНКО.

Кривий Ріг

НА МИТНИЦЯХ БИ ТАК, ЯК НА ПОШТІ

Дуже зраділа, коли Верховна Рада ухвалила постанову про заборону вивезення з України товарів. Думалося, що вже хоч після цього щось у наших магазинах з'явиться. Що ж насправді?

Я своєму чоловікові, який працює в Магадані, не можу вислати шкарпетки. Сестрі, яка проживає в Красноярську, теж не маю права вислати подарунок до дня народження. А мої співробітники щомісяця їздять до Польщі на базар. Шкарпетки, білизну вивозять сотнями пар. І ніхто їх на митниці не перевіряє так, як на пошті перевіряють посилки.

Виходить так: нехай поляки користуються тим, що в першу чергу потрібно нашим людям. І що, на превеликий жаль, обминає прилавки магазинів, а невідомо як потрапляє в сумки й валізи спекулянтів, а потім мандрує за кордон.

То скажіть, будь ласка, до якого часу щодо одних закони будуть виконуватись, а щодо інших — ні? І головне — всі про це знають і закривають очі на такий кричущий безпорядок.

Е. АНДРЄЄВА.

Житомир.

Сторінку підготувала Марія ДАВИДЕНКО.

Влада і віра

ХРАМ НА ХУТОРІ ГРУШКИ

Сумна доля християнства в столиці України. Колись християнське місто вражало мандрівників сяйвом золотих куполів, чарівними мелодіями дзвонів. Старі довідники повідомляють, що в Києві налічувалося 1500 церковних бань на початку нашого століття, тож не дивно, що місто мало до свого ймення ще і епітет «благословенний».

Масове руйнування храмів у Києві припадає на середину 30-х років, після заборони на Україні автокефальної православної церкви.

Особисто мені близький і рідний куточок, де пройшло моє дитинство — Хутір Грушки, колишня приміська околиця між Шулявкою та військовим училищем імені Фрунзе. Хутір разом із Шулявкою об'єднали в Жовтневий район. Владі антихриста муляли церкви, храми, монастирі — живі свідчення живого духу в серцях людей. На початку сторіччя на карті Києва значилися в Грушках церкви Різдва Христового та Бориса і Гліба. Ці церкви поламали у 1934—35 роках. Літні люди пам'ятають Усипальну каплицю при Шулявському кладовищі та церкву Марії Магдалини на колишній Маріїнській вулиці (нині Політехнічна). На цьому місці тепер височить триповерховий будинок колишнього райкому компартії України Жовтневого району. А за колишніми райкомівськими гаражами у дворі зберігся будинок священика Маріїнської церкви, в якому до 50-х років проходили богослужіння. Після закриття цього останнього осередку християнства в Жовтневому районі не лишилося жодної храмової споруди. Настали роки «повної та остаточної перемоги соціалізму».

Відродження християнства почалося лише тепер, в добу національного відродження. Українська автокефальна православна церква подала заявки на передачу їй у користування недіючих храмів. На жаль, досі їй віддали лише напівзруйновану церкву Миколи Притиска біля Житнього ринку, Покровську на Подолі та частину Трапезної зруйнованого Михайлівського монастиря.

Влітку 1990 року до Жовтневого виконкому Києва була подана заява про реєстрацію нашої громади Української автокефальної православної церкви. Нас же закликали реєструватися як громаді московської церкви. Але громада стояла на своєму.

Неприємності почалися через півроку перед Великоднем. Позаяк в районі не лишилося жодної церкви, віруючі просили владу дозволити їм збудувати собі церкву на пустирі перед цвинтарем, на місці колишньої Усипальні. Цю єдину вільну ділянку на весь район вибрали ще й тому, що отець Методій, запрошений із церкви Миколи Притиска, обійшовши усі околиці, благословив саме це місце. На честь цієї події був вкопаний та освячений і Хрест Господній, під який закладено образ Божої Матері із святинями.

Лише через рік Жовтневий виконком дозволив будівництво церкви.

Радісна сльоза скупо пролилася на обличчях віруючих. Горіли свічки, звучала молитва з подякою Богу за почуте бажання, просили ласки Божої та допомоги в зведенні дому Божого християни. Будівництво храму почалося.

Юрій КАРГА,
депутат Київської міської Ради народних депутатів, староста парафії Іоана Хрестителя.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ОХРЕСТИЛИ ПЕРВІСТКА

Раба Божого Сашка охрестили. І дід радіє, і баба радіє... І нехай, як писала Марко Вовчок, Господь боронить всякого хрещеного чоловіка!

...І кум зрадів, коли побачив свою майбутню куму Тетяну.

А п'ятимісячному Сашкові що до того. Він спить і з самим Богом уже розмовляє, розказує йому щось своє. Родичається. А чого? Можливо.

Бо хрещення — то велика, освячена Господом Ісусом Христом таїна. Найперша таїна в житті людини. Споконвічний утаємничений християнський обряд.

Рости здоровим, хрещеним духовним і рідним батькам на радість, людям на щастя, Олександре Олександровичу!..

Олекса ВАЩЕНКО.

Фото автора.

Катехізисна школа

БОЖІ «ПАРФУМИ»

За задумом Вседержителя, Божий храм мусить вражати архітектурною величчю, а наповнювати його має духмяне повітря. У «Книзі Виходу» Творець надиктував з маківки Сінайської гори рецепт курива для кадила: «Візьми собі пахощів: бальзаму, і ониху, і хелбану, пахощів, та чистого ладану, — кожне буде в рівній частині».

Щодо сполук, то тут більш-менш зрозуміло. Бальзам утворюється із застиглих крапель. Під «онихом» слід розуміти нарости на раковині чи саму раковину однієї з порід равликів, що вподобала води Середземного та Червоного морів. Назва третьої речовини «хелбан» вказує на її білий колір, ближче до молочного. Таке забарвлення має смола одного з чагарників — представника флори Сирії та Персії. Пахощами, цілим сонмом трав, послуговувалися ще язичники, кладучи на кострища полин, чебрець. П'ятий компонент — ладан — ароматична смола рослини з породи теревинфів у Південній Аравії. Ознака «чистий» виключає будь-які домішки. Очевидно, релігійні «фармацевти» вдавалися до крутійства, маючи з того певний зиск. А от спосіб приготування первісного фіміаму до нас, на жаль, не дійшов.

Що ж тоді означає Боже повеління щодо курильної сполуки: «І зітреш із неї надрібно...»? Ця настанова скорше вказує не на спосіб приготування, а на порошкоподібність готового курива, що клали на жертовник у святилищі навпроти ковчега заповіту.

Новозаповітні християни збагатили рецепт Божих «парфумів», додавши, скажімо, пахучу босвелію, вощину.

Жодна Божа служба не обходиться без кадіння. Що ж символізує воно? Диякон обкурює фіміамом престол у вівтарі та ікони і тим самим висловлює нашу шанобу до святинь. Проходячи поміж прихожан, бажає, щоб їхня молитва була щиросердою і здіймалася до небесного трону так легко, як запашний дим. І щоб Божа благодать, як ладанна гречність, оповивала віруючих. На кадіння православні повинні відповідати поклоном. Є ще одна релігійна теза: сатана та його гаспидське плем'я не переносять ладану. Отже, він слугує своєрідним відлякуючим засобом для нечестивців. З наслуху, біснуваті люди жахаються кадильного пихкання. З ними коїться щось неймовірне. До таких вчинків заохочує нечистий, що осідкує в їхніх душах. Неспроста у нашій лексиці устався вислів: боїться як чорт ладану.

До релігійних святинь належить і миро, уперше приготовлене Бецаліїлом: «...візьми собі найкращих пахощів: самотечного міро п'ять сотень шеклів, і запашного цинамону половину його: двісті й п'ятдесят, і запашної очеретини — двісті й п'ятдесят, і касії п'ять сотень шеклів на міру шеклем святині, та гін оливкової оливи». До складу помазання увійшла смола мирових чагарників у кількості п'ятсот шеклів, що дорівнює майже 16 фунтам, 8 фунтів цинамону — корицевої кори, стільки ж коріння очерету, знане древніми як найдухмяніша речовина. Касія — пахуча кора однойменного дерева. І насамкінець — гін маслинової олії становить чверть відра. Рецепт мира залишився таїною. У чому його особливість: у приготуванні кожної з пахучих речовин осібно чи всієї суміші?!

Цією маззю освячували скинію заповіту, ковчег свідоцтва, усі храмові обладунки, а також Аарона з синами. У такий спосіб Вседержитель надав першосвященику та його помагачам, предметам такого значення й сили, яких вони самі по собі ніколи не могли мати. Щоправда, миро було привілеєм тільки іудейської церковної верхівки, оскільки «на людське тіло не буде воно лите».

У новозавітну добу цю нерівність анулювали Христові учні. П'ятдесятого дня після Ісусового Воскресіння на апостолів у вигляді вогняних пломінчиків зійшов Дух Святий. Наповнившись ним, вони почали славити Бога багатьма мовами, яких до того не знали. Проповідь, виголошена апостолом Петром перед здивованими євреями, так поділяла на прибульців, що багато з них повірили в Спасителя. «Як нам бути?» — домагались прозрілі у навчителя. «Покайтесь і хрестіться в ім'я Ісуса Христа для прощення гріхів; тоді й ви дістанете дар Святого Духа». Тому таїну миропомазання ще називають «п'ятидесятницею (тобто, посланням Святого Духа) кожного християнина».

Пригадаймо навернення Савла. Спершу він переслідував християн у Дамаску, відсилаючи їх на суд до Єрусалима. Ісус покарав переслідувача, а затим через свого учня Ананія навернув до апостольства. Ананій поклав на нього руки і сказав: «Савле, брате! Господь Ісус, що з'явився тобі в дорозі, послав мене, щоб ти прозрів знову і сповнився Святим Духом». Савл, що пізніше прибрав ім'я Павло, став ревним Христовим пропагандистом і проповідував Боже слово серед іудеїв та поган, за що дістав ім'я Апостола народів.

Апостол Павло сказав: «А Той, Хто нас із вами в Христа утверджує, і Хто нас **намастив**, — то Бог, Який і назнаменував нас, і в наші серця дав завдаток Духа». Таїну миропомазання апостоли спершу здійснювали через покладання рук. Однак охочих прийняти християнство більшало, а рук на всіх не настачиш; тому наприкінці першого століття почали помазувати власне миром.

Цей ритуал здійснюють одразу після хрещення. Священик пензликом, умоченим у миро, виписує хрестик на чолі, освячуючи таким чином розум; на очах, носі, губах, вухах — почуття; грудях — серце. Такі ж мітки ставить на руках і ногах, щоб справи і поведінка завше були благочестивими. За кожним порухом священик промовляє: «Печать дара Святого Духа. Амінь». Святий Дух витискує на наших душах незатертий знак Христового воїна. Отже, ми мусимо бути хоробрими і не лякатися нічого, навіть смерті. Бо Спаситель каже: «Не бійтеся тих, що вбивають тіло, а душі не можуть убити. Але більше бійтеся того, хто може і душу і тіло погубити на вічні віки». Візьмімо за взірець Святих апостолів і мучеників, котрі за христову віру наклали життям.

Святою маззю освячують новозбудовані храми, антимінси, престоли.

На Русі миро почали варити наприкінці XVI століття, відколи Руська Православна Церква дістала самостійність. Мироварня розташовувалася неподалік церкви Дванадцяти апостолів у Кремлі. За радянських часів з християнської святині влаштували... нужник. Майстри зі своїми обладунками перебрались у Донський монастир, де осідкують і нині.

Робітню починають у понеділок Страсної седмиці, — останнього тижня перед Великоднем. Упродовж трьох днів, аж до Великого Четверга, день і ніч чаклують над великим киплячим чаном майстри-мировари, і весь час архієреї читають уголос Євангелію. Освячує миро у Великий Четвер лише Патріарх. Готовий виріб зберігається у срібних місткостях на горішньому місці Патріаршого собору. У них завжди покояться лишки попереднього варива, що перейшло від давнішого. Отже, можна вважати, на кожному з помазаників — частка прадавнього мира, яким освячували перших християн. Це — символ вселенської злуки православних.

Торкатися до мира і користуватися ним може лише священик. Довірена особа з єпархії одержує святиню у Москві і з усіма запобіжними заходами, охороною транспортує на місце. Парафіяльні священики везуть миро у невеличких пляшечках біля серця. Так надійніше!

Володимир ЧОПЕНКО.

ПОВТОРНА КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ

У селі Володимира Семиряжка завше рахували диваком. «Ну нема, — кажуть йому, — ума брати самому, так не хапай же інших за руку. Без тебе і до тебе визначено: лантух — паспорт селянина».

Не дає красти і Віктор Сухаревський. Двадцять років поклав, щоб збити порядну городню бригаду. І теж по совісті чоловік старався. Тієї ж веде й дружина, Лідія Сухаревська, — віддай людині зароблене, але не провокуй нечесність.

Трійця опальних. Семиряжко не втримався ні головним агрономом, ні парторгом. Правдошукачі на таких посадах не потрібні. Сухаревська як головний економіст теж стала впоперек зі своїми новаціями. Зняли. Бригадира городників, правда, куди вже далі посунеш.

Скрипить немащений колгоспний віз, тріщать посторонки, а їздовий, знай, поганяє.

— На цих колесах ми далі не поїдемо, — кажуть люди і хочуть злізти. Але зась. Відпусти одних, то й іншим заманеться. І тримають мертвою хваткою кооператив «Конкурент» у колгоспі. Хапають за поли — не реєструють, обкладають надуманим податком, мудрують з зарплатою, не виписують зерна на трудодні, не дають землі, шантажують...

Звела їх у городній бригаді випадковість. З 88-го пробують підряд. Уже тоді голова колгоспу імені Леніна В. Шаповалов відчув неладне для свого нарядно-розподільчого методу керівництва. Наступний дзвіночок пролунав через рік — вирішили городники стати орендарями. Знову не те. Давай кооператив. Спочатку всередині господарства, а далі й самостійний.

Тут уже терпець у голови урвався. Коли на те пішло, віддайте-но спочатку тисяч тридцять на управлінський апарат. Одне слово, за те, що вами командували.

Якщо на це погодитись, каже Семиряжко, то розкладка елементарна: два дні працюєш на себе, день — на дядька. Як за панщини. Огрубляє, звичайно, чоловік, хоча називає речі іменами, близькими до істини.

Шаповалову позиція «опальних» добре відома. Єдиний у колгоспі тракторист з вищою освітою Володимир Семиряжко апелює до правових актів, а йому «зустрічну думку громади» — не будь розумнішим за інших.

Сорок з гаком років чоловік топче ряст, і Бог милував від суддів та прокурорів, а тут дожився, повірив, що в інстанціях розберуться. Пішов з позовом — ображаються, землі згідно з законом не дають, з колгоспу не відпускають. Посміялися, та й годі. Для годиться перепитали, чи справді хоче колгосп розвалити? Поїхав у область, до Києва — те ж саме.

Тоді й зробив він глибокодумні висновки — не в голові колгоспу, видно, річ — нові Закони Верховної Ради в Україні гальмуються, либонь, впливовішими силами. Параліч законодавчих актів прогресує внаслідок злочинного невиконання відповідальними особами службових функцій. Коло замикається класично — зроблять одну поступку і тут же нейтралізують її черговою перешкодою.

Зрештою в лютому нинішнього року Кремінський райвиконком зареєстрував кооператив «Конкурент». Збадьорені люди одразу ж подають заявку в Новоастраханську сільраду на виділення у власність 180 гектарів землі, на яких вони досі працювали. Сесія відповідає: «...відмовити, оскільки члени кооперативу не вийшли з колгоспу». На стіл Шаповалову лягають 34 заяви. Тепер його реакція — заберіть, не грайтеся з вогнем. Слово скріплюється дією — в одного відбирають машину, на іншу нацьковують ревнивого чоловіка... Перегодя в конфлікт втягується весь колгосп. Починається маніпуляція поведінкою людей, які до пуття і не розуміють, що ж відбувається. Знову збори уповноважених з вимученою постановою — не відпускати. Юристи (які не хочуть перейматися цією справою) могли б кваліфікувати останній акт як придушення одним підприємством іншого.

Удар завдається в найнезахищеніше місце. Хто знає закони? Конкретно: ст. 62. Земельного кодексу України, ст. 24. Закону про власність, Закон про кооперацію?.. Себто ті права, які регламентують безперешкодний вихід з колгоспу з належною частокою власності. Відомі вони Сухаревським і Семиряжку? А хто вони такі? Як казав сатирик, маємо той рівень дискусії, де навіщо слухати опонента, коли він лисий і з кирпатим носом.

В упередженому до «куркульських намірів» оточенні така тактика має успіх. Рішення зборів розчленити кооператив надвоє і утворити нову городню бригаду з числа тих (12 чоловік), хто вирішив залишитися колгоспником, та плюс грубий індивідуальний тиск змусили багатьох «одуматися». В листі до редакції Семиряжко сформулював це одною фразою: «...при підтримці правління, скориставшись нерозумінням людей, Шаповалову вдалося провести повторну колективізацію в одному окремо взятому колгоспі, знову створити під дуже прозорим камуфляжем неподільний фонд, що перетворює господаря в наймита».

«Одне слово, — продовжує Володимир, — до лампочки голові й право власності, й кооперація, і все інше, що загрожує його монополії на городину (нинішній реальний еквівалент) і взагалі посягає на недоторканний статус повновладного господаря колгоспу, що може розсунутися як стара чужа одежина на дебелих плечах молодого парубка».

Справедливості люди ще не добилися, але сміття з хати (за висловом того ж Шаповалова) рознесли на пів-України. Приїздила до Нової Астрахані і столична комісія. Реагувати. Представник Ради колгоспів Бронеслав Залюбовський і Вучеслав Павленко з Мінсільгоспу. Довідавшись, хто прибуває, Сухаревська знову не змовчала — скаржилися на вовчення, а прислали розбиратися старого вовка.

І як у воду дивилася. Підсумок роботи перевіряючих — нульовий. У кращому разі. Два дні «розбиралися» повпреди в районі, сиділи в конторі, а потім зібрали городників на збори і заявили: негайно підписуйте договір як внутрігосподарський кооператив. Іншого, мовляв, поки що в природі не існує. Тобто повертайтеся на ті позиції, з яких стартували два роки тому.

Що ж, і неправда в устах високих гостей якось вагоміша. Розмова до ст. 62 Земельного кодексу, що безумовно дає право на все, чого марно домагаються кооператори, так і не дійшла.

А люди, яким вкотре так довго і гарно розповідали про переваги колгоспного ладу, неквапом, як на власні грядки, зайшли на чужу плантацію, набрали хто в що помідорів і потяглися через поле до села. Сухаревський їм не заважав, може, думав над словами Павленка, який щойно вирік: «Куди ж ви вретеся, зрозумійте: і земля колгоспна, і техніка колгоспна, і люди...» Спохватився, не вивершив думку...

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

Нова Астрахань Кремінського району Луганської області.

ПРОГРАШНА «ЛОТЕРЕЯ»

Відповідь на лист, з яким я звернувся на завод мостових залізобетонних конструкцій, була підготовлена заздалегідь:

«Списків черги на придбання автомобілів на заводі не існує, з наявних же заяв завком відібрав п'ять, розглянув їх і шляхом таємного голосування виділив «Жигулі» бригадиру комплексної бригади арматурників, ветерану і передовику виробництва М. В. Яровому». І підписи — директор заводу, голова профкому...

Гадаю, що все вам уже ясно. В редакцію поскаржився читач: його обійшли в заводській черзі бажаючих придбати власний легковий автомобіль, якщо не гірше: наобіцявши, обдурили. А поскаржився він нам не першим. До цього встиг «підключити» кілька місцевих інстанцій, от відповідь і була підготовлена.

І мені тепер виходило тільки приймати на віру чи до уваги це пояснення, оскільки для заводчан воно ясне, як божий день, а для попередніх перевіряючих — прийнятне і справедливе. Адже заява нашого скаржника в таємному голосуванні участі не брала.

Скажу відразу, що, кінець кінцем, і я мусив погодитися: все чин-чином. Які можуть виникати претензії, якщо єдиний виділений для колективу цього року автомобіль дістався тому, кому «демократично» віддали перевагу?

Та якось незручно, соромно почувався я, уявляючи, що саме відпишу авторові листа, як йому поясню.

Автор — мешканець масиву Ігрень Василь Антонович Ємець — під час війни втратив батьків і виховувався у дитячому будинку, професії не вибирав, а пішов туди, куди послали. має вже сорок сім років трудового стажу... Невже не заслужив?

Знову ж таки пише, що недавно і холодильники розподіляли на заводі не зовсім праведно. Мені свідчать протилежне: холодильники, мовляв, робітники «тягли» в цехах, як лотерейні квитки. Кому перепали «щасливі» папірці, той і отримав...

Профкомівці просто відмовилися брати до уваги будь-які сумніви: у крамницях нічого немає, вони з останніх сил стараються хоч щось «вибити» для своїх людей, і от мають «дяку» — скарги та образи.

— Знали б ви, як набридло мені, — сказав раптом директор заводу Андрій Григорович Овчаренко, — ділити. Йдеш на бартер, інші хитрощі, аби роздобути дефіцит, однак же на всіх не настачиш. Звідси чвари, підозри... Скільки можна?

І я подумав: чи не найпекучіший оце підсумок нашого, даруйте, соціалізму, який скільки літ поспіль обіцяв ділити на всіх чесно і порівну? Кожному принаймні по заслугах. Сьогодні видно, як на долоні: марна спроба. Ось на заводі мостових залізобетонних конструкцій безпрограшної «лотереї» явно не виходить.

Слідом за багатьма народними депутатами України міг би зараз гучно викласти власне бачення соціальної справедливості, тієї, яка колись і в нас настане, якщо рішуче змінимо закони економіки і ще багато дечого. Це ж ясно, як двічі по два — чотири. Але як дивитись у вічі сотням, тисячам літніх людей сьогодні? Тим, котрі насправжки чесно й самовіддано прокладали колись вузькоколійки і зводили «магнітки», «дніпрогеси», думаючи не про своє майбутнє, а світове світле, сходилися в колгоспи і голодували та терпіли нестатки, не на життя, а на смерть билися з ворогом і зводили країну з попелу, нарешті будували розвинутий соціалізм і навіть комунізм. І нічого не нажили, крім болячок, нічим не збагатилися, крім злиднів, а тепер залишилися ще й без віри та надії на достаток і спокій у старості? Тепер, коли повертається так, що «бізнес» правитиме бал — уже править, бо той же легковий автомобіль, кажуть, можна вільно придбати, якщо маєш тисяч сто п'ятдесят-двісті...

Якось у Придніпровську на прийом до народного депутата прийшов чоловік, який нічого не просив, ні на кого не скаржився, а лише запитував, як йому бути?

Володимир Тимофійович Іщенко все життя працював водієм — день у день, жодного разу навіть на лікарняному не відпочивав. Машину доглядав добре, як ніхто, був безвідмовним на роботі. Незабаром же виходити на пенсію — нарахують, каже, карбованців сто тридцять, не більше. Як жити на ці гроші, коли заощаджень катма? Ми, виходить, потерпіле покоління, якщо тому справедливому і гуманному соціалізму, котрим нам голови дурили, кінець?

...Та повернуся до скарги В. А. Ємця. Я беруся тільки перепрошувати в нього. Вибачайте, Василю Антоновичу, що ми безсилі вам допомогти. Залишається сподіватися, що колись і вам раптом повезе — витягнете «щасливий» квиток. Хоч хай відпаде у мене язик, якщо і дітям нашим таку «лотерею» зичитимуть...

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Дніпропетровськ

За листом

Скрипи… намащ… колгосп… тріщат… постор… а їздо… поганя… — На… ми да… поїдем… кажут… і хочу… Але з… одних,… заман…

Тоді… гли… вис… в гол… видн… Закон… Ради… галь… либо… впли… сила…

Спра… дов… смітт… (за… того… Шап… розн… пів-…

«Майже… жодного… у Батури… відкрива… провали,… провали… підзем…»

А що зн… підземн… Про сім… церков… гетьман… столиці… щемно-с… Здаєть… пішло…

По-різн… оцінюю… жертв… менших… «доброс… Україні… англійс… Чарлз… інформ… з Моск… Батури… жорсто… тисяч… огляду… і стат… Ілько… Рене… назива… 15 тис…

Зрештою в лютому нинішнього року Кремінський райвиконком зареєстрував кооператив «Конкурент». Збадьорені люди одразу ж подають заявку в Новоастраханську сільраду на виділення у власність 180 гектарів землі, на яких вони досі працювали. Сесія відповідає: «...відмовити, оскільки члени кооперативу не вийшли з колгоспу». На стіл Шаповалову лягають 34 заяви. Тепер його реакція — заберіть, не грайтеся з вогнем. Слово скріплюється дією — в одного відбирають машину, на іншу нацьковують ревнивого чоловіка... Перегодя в конфлікт втягується весь колгосп. Починається маніпуляція поведінкою людей, які до пуття і не розуміють, що ж відбувається. Знову збори уповноважених з вимученою постановою — не відпускати. Юристи (які не хочуть перейматися цією справою) могли б кваліфікувати останній акт як придушення одним підприємством іншого.

Удар завдається в найне-

колективізацію в одному окремо взятому колгоспі, знову створити під дуже прозорим камуфляжем неподільний фонд, що перетворює господаря в найманта».

«Одне слово, — продовжує Володимир, — до лампочки голові й право власності, й кооперація, і все інше, що загрожує його монополії на городину (нинішній реальний еквівалент) і взагалі посягає на недоторканний статус повновладного господаря колгоспу, що може розсунутися як стара чужа одежина на дебелих плечах молодого парубка».

Справедливості люди ще не добилися, але сміття з хати (за висловом того ж Шаповалова) рознесли на пів-України. Приїздила до Нової Астрахані і столична комісія. Реагувати. Представник Ради колгоспів Бронеслав Залюбовський і Вучеслав Павленко з Мінсільгоспу. Довідавшись, хто прибуває, Сухаревська знову не змовчала — скаржилися на вовчення, а прислали розбиратися старого вовка.

І як у воду дивилася. Підсумок роботи перевіряючих — нульовий. У кращому разі. Два дні «розбиралися» повпреди в районі, сиділи в конторі, а потім зібрали городників на збори і заявили: негайно підписуйте договір як внутрігосподарський кооператив. Іншого, мовляв, поки що в природі не існує. Тобто повертайтеся на ті позиції, з яких стартували два роки тому.

Що ж, і неправда в устах високих гостей якось вагоміша. Розмова до ст. 62 Земельного кодексу, що безумовно дає право на все, чого марно домагаються кооператори, так і не дійшла.

А люди, яким вкотре так довго і гарно розповідали про переваги колгоспного ладу, неквапом, як на власні грядки, зайшли на чужу плантацію, набрали хто в що помідорів і потяглися через поле до села. Сухаревській їм не заважав, може, думав над словами Павленка, який щойно вирік: «Куди ж ви рветеся, зрозумійте: і земля колгоспна, і техніка колгоспна, і люди...» Спохватився, не вивершив думку...

...ОРНА ...ВІЗАЦІЯ

до право-
«зустрічну
— не будь
...их.
...оків чоло-
...г милував
...курорів, а
...рив, що в
...ться. Пі-
... обрахову-
... з законом
...пу не від-
...ися, та й
... перепита-
...е колгосп
...у область,
... саме.
...він глибо-
... не в го-
...но, річ —
...вної Ради
...ться, ли-
...и силами.
...чих актів
...к злочин-
... відпові-
...службових
...микається
...ять одну
... нейтралі-
... перешко-

захищеніше місце. Хто знає закони? Конкретно: ст. 62. Земельного кодексу України, ст. 24. Закону про власність, Закон про кооперацію?.. Себето ті права, які регламентують безперешкодний вихід з колгоспу з належною часткою власності. Відомі вони Сухаревським і Семиряжку? А хто вони такі? Як казав сатирик, маємо той рівень дискусії, де навіщо слухати опонента, коли він лисий і з кирпатим носом.

В упередженому до «куркульських намірів» оточенні така тактика має успіх. Рішення зборів розчленити кооператив надвоє і утворити нову городню бригаду з числа тих (12 чоловік), хто вирішив залишитися колгоспником, та плюс грубий індивідуальний тиск змусили багатьох «одуматися». В листі до редакції Семиряжко сформулював це одною фразою: «...при підтримці правління, скориставшись нерозумінням людей, Шаповалову вдалося провести повторну

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».

Нова Астрахань
Кремінського району
Луганської області.

За листом читача

Скрипить намащений колгоспний віз, тріщать посторонки, а їздовий, знай, поганяє.
— На цих колесах ми далі не поїдемо, — кажуть люди і хочуть злізти. Але зась. Відпусти одних, то й іншим заманеться.

Тоді й зробив він гли[illegible]ньк[illegible]і вис[illegible]ки — н[illegible] в голові колгоспу, видно, річ — нові Закони Верховної Ради в Україні гальмуються, либонь, впливовішими силами.

Справедливості [illegible] ще не добилися, але сміття з хати (за висловом того ж Шаповалова) рознесли на пів-[illegible]раїни.

«Майже не було жодного року, щоб у Батурині не відкривались провали, і ці провал[illegible] зі слідами підзем[illegible] ходів...»

А що знаємо про підземні лабіринти? Про сім колишніх церков гетьманської столиці? Аж щемно-сумно стає. Здається, все пішло прахом...

По-різному оцінюють кількість жертв петрівсько-меншиковського «добродіяння» для України. Тодішній англійський посол Чарлз Вітворт інформував з Москви, що в Батурині «зарізано жорстоко шість тисяч чоловік без огляду на вік і стать». Історики Ілько Борщак та Рене Мартель називають цифру 15 тисяч.

...ТЕРЕЯ»

...о відмов-
...ваги будь-
...ницях ні-
... останніх
...хоч щось
... людей, і
— скарги

...к набрид-
... раптом
...дрій Гри-
... — діли-
..., інші хит-
... дефіцит,
... не наста-
... підозри...

... не найпе-
...ок нашо-
...ізму, який
...ль обіцяв
... і порів-
...аймні по
... видно, як
...роба. Ось
... залізобе-
... безпрог-
...но не ви-

...ма народ-
... України
... викласти
... соціальної

справедливості, тієї, яка колись і в нас настане, якщо рішуче змінимо закони економіки і ще багато дечого. Це ж ясно, як двічі по два — чотири. Але як дивитись у вічі сотням, тисячам літніх людей сьогодні? Тим, котрі насправжки чесно й самовіддано прокладали колись вузькоколійки і зводили «магнітки», «дніпрогеси», думаючи не про своє майбутнє, а світле світле, сходилися в колгоспи і голодували та терпіли нестатки, не на життя, а на смерть билися з ворогом і зводили країну з попелу, нарешті будували розвинутий соціалізм і навіть комунізм. І нічого не нажили, крім болячок, нічим не збагатилися, крім злиднів, а тепер залишилися ще й без віри та надії на достаток і спокій у старості? Тепер, коли повертається так, що «бізнес» правитиме бал — уже править, бо той же легковий автомобіль, кажуть, можна вільно придбати, якщо маєш тисяч сто п'ятдесят-двісті...

Якось у Придніпровську на прийом до народного депутата прийшов чоловік, який нічого не просив, ні на кого не скаржився, а лише запитував, як йому бути?

Володимир Тимофійович Іщенко все життя працював водієм — день у день, жодного разу навіть на лікарняному не відпочивав. Машину доглядав добре, як ніхто, був безвідмовним на роботі. Незабаром же виходити на пенсію — нарахують, каже, карбованців сто тридцять, не більше. Як жити на ці гроші, коли заощаджень катма? Ми, виходить, потерпілі покоління, якщо тому справедливому і гуманному соціалізму, котрим нам голови дурили, кінець?

...Та повернуся до скарги В. А. Ємця. Я беруся тільки перепрошувати в нього. Вибачайте, Василю Антоновичу, що ми безсилі вам допомогти. Залишається сподіватися, що колись і вам раптом повезе — витягнете «щасливий» квиток. Хоч хай відпаде у мене язик, якщо і дітям нашим таку «лотерею» зичитиму...

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Дніпропетровськ

А в городі у Батурині
Мужиків да жінок
Упень сікли да рубали,
Церкви палили,
святості да ікони
під ноги топтали,
Плоти справляли,
На той бік
Дніпра утікали.
(З народної думи).

У листопаді, 14 і 15 числа в Батурині — День скорботи. Вперше за 283 роки. Вперше з часу, віддаленого від нас багатьма поколіннями людей, різноманітними важливими й малозначимими подіями. Тієї ночі за наказом Петра I була жорстоко винищена гетьманська столиця — з дітьми й жінками, старенькими й немічними, винними й безгрішними — для остраху всієї України.

Варфолом... ніч у Б...

...Повертатись у минуле нелегко. Гончарівка, де стояла резиденція Івана Мазепи, мов рана незагоєна, вкрита виїмками, провалинами, рідким чагарником-ліском. Тут, де не ступиш — поховання людські, виразні контури фундаментів давніх будівель. «Майже не було жодного року, щоб у Батурині не відкривались провали, і ці провали зі слідами підземних ходів...» — писав історик І. Іноземцев у 1898 році. Подібне, дізнаюсь від багатьох батуринців, трапляється й нині. Осідають новозбудовані будинки, магазини, провалюється на городах техніка. А що знаємо про підземні лабіринти? Про сім колишніх церков гетьманської столиці? Аж щемно-сумно стає. Здається, все пішло прахом... Хоча розумієш, що це вже не так. Болюча правда зелено-свіжим пагонцем пробивається через дикі зарості нашого безпам'ятства.

І ось уже Іван Мазепа покидає славен Батурин не як підступний запроданець-зрадник, а як патріот України, що вирішив назавжди покінчити з несправедливим її колоніальним буттям. «Не для своєї особистої користі, але для добра нашої батьківщини України і для всього запорожського війська я прийняв допомогу шведського короля»,— говориться у складеній ним святочній заяві. Це підтверджує й найголовніша стаття договору між Мазепою і Карлом XII: «Все те, що було признане як колишня власність українського народу, буде передане або збережене для українського князівства». Та не так сталося, як думалося-гадалося гетьманові, козакам-запорожцям, які захоплено вітали мазепинський задум і, не вагаючись, пристали до нього. Бо, як і він, вже не мали сили терпіти царські приниження, утиски, сваволю московських генералів, які ставились до українців, як до рабів. Петро I і уві сні не міг уявити імперію без України, яка з Росією була в союзі на договірних умовах, що всіляко ігнорувались. Його ультиматум військовій старшині був погрозливим: «Якщо до I.XII не повернуться, і будуть проти нас служити тим неприятелям, то будуть оголошені зрадниками нашими й вітчизни нашої. І будуть їхні чини й маєтності відібрані й роздані вірним за службу їхню. Також жінки і діти їхні будуть узяті й відправлені в заслання».

Першу кару за непокору понесла волелюбна гетьманська столиця. «Огнище зради» цар наказав стерти з лиця землі. Та не просто це було зробити війську Меншикова. Козаки під керівництвом полковника Дмитра Чечеля, начальника батуринської артилерії Фрідріха Кенігсена, батуринського сотника Дмитра Нестеренка відмовилися здавати без бою Батурин. Меншикових посланців — сотника Андрія Маркевича, рядового козака з Кролівця Федора Стожка — гетьманці у гніві мало не вбили за їхні слизькі пропозиції. Відповідь була одна: «Усі тут помремо, а в столицю не пустимо!».

Мости через Сейм батуринці зруйнували, а тому московське військо змушене було робити переправу. Однак це не вдалося. Її розстріляли шістьма гарматами за наказом Кенігсена. «Всі кажуть, що хочуть триматися до останньої людини», — доповідав Меншиков цареві. Лише ранні сутінки дали змогу царській армії переправитись на інший берег. «Війська Мазепині,— писав автор «Історії Русів», — що стояли залогою в місті, звані сердюками і створені з вольниці, а більше з українських поляків та волохів, які знали також, чого їм сподіватися треба од військ Царських, боронили місто та його укріплення зі взірцевою хоробрістю та одвагою. Приступи відбивано кілька разів од міських валів, рови міські наповнялися трупами забитих з обох сторін, але битва ще тривала повсюди довкола міста». Є історичні свідчення, що Меншиков, побачивши безсилля своєї армії, дав наказ відходити полкам — Батурин виявився неприступним міцним горішком. І все ж доля його не помилувала. Серед ночі фортецю потайки покинув один з головних старшин Прилуцького полку Іван Ніс і наздогнав відступаюче цар-

ське військо, що...
його назад.
Про зраду Іва...
Батурині зберегл...
яку пощастило...
уст Р. Жучково...
шикова привели...

з Батурина. То ...
який тримав обра...
пу і був невдов...
несподіваним пе...
— Я знаю, я...
ночі Батурин,—...
царському генера...
— Як же? —...
Меншиков.
— Знаю я по...
фортецю...
— А що прос...
— Небагато...
мою наречену, д...
на.
Меншиков пос...
дити сім'ю свящ...
вдові гренадери...
ним пробиралис...
ходом. Іван Ніс...
біля хатини дяка...
свою наречену...
вражена його зр...
пила пістоля й...
його. І невдозі...
що пробудився,...
тайника, щоб при...
дат. Та сили бул...
їх швидко закол...
ми...».
Є й інші істо...
зради Батурина...
з них, Іван Ніс...
Меншикова свого...
старшину Соло...
повідомив, що...
полк вночі вірно...
ницьма біля вал...
вільно проходьте...
лишень нам дар...
там не було, в...
джерелах є згадк...
гось священика...
які намагалися...
проходженню ца...
ська тайником.
Лизогубівський...
свідчить про Ва...
ку ніч Батурин...
там людей пропа...
понеже збег был...
Много же на Се...
ло людей, утека...
лед, еще не креп...
и погорело, кры...
хоронах в льоха...
бах, в ямах, где...
шилися, а на хо...
рели, ибо хо...
рубление было —...
кровопролития,...
дящих от покры...
заюшенное, а па...

А в городі у Батурині
Мужиків да жінок
Упень сікли да рубали,
Церкви палили,
святості да ікони
під ноги топтали,
Плоти справляли,
На той бік
Дніпра утікали.
(З народної думи).

У листопаді, 14 і 15 числа в Батурині — День скорботи. Вперше за 283 роки. Вперше з часу, віддаленого від нас багатьма поколіннями людей, різноманітними важливими й малозначимими подіями. Тієї ночі за наказом Петра І була жорстоко винищена гетьманська столиця — з дітьми й жінками, старенькими й немічними, винними й безгрішними — для остраху всієї України.

Варфоломіївська ніч у Батурині

...Повертатись у минуле нелегко. Гончарівка, де стояла резиденція Івана Мазепи, мов рана незагоєна, вкрита виїмками, провалинами, рідким чагарником-ліском. Тут, де не ступиш — поховання людські, виразні контури фундаментів давніх будівель. «Майже не було жодного року, щоб у Батурині не відкривались провали, і ці провали зі слідами підземних ходів...» — писав історик І. Іноземцев у 1898 році. Подібне, дізнаюсь від багатьох батуринців, трапляється й нині. Осідають новозбудовані будинки, магазини, провалюється на городах техніка. А що знаємо про підземні лабіринти? Про сім колишніх церков гетьманської столиці? Аж щемно-сумно стає. Здається, все пішло прахом... Хоча розумієш, що це вже не так. Болюча правда зелено-свіжим пагонцем пробивається через дикі зарості нашого безпам'ятства.

І ось уже Іван Мазепа покидає славен Батурин не як підступний запроданець-зрадник, а як патріот України, що вирішив назавжди покінчити з несправедливим її колоніальним буттям. «Не для своєї особистої користі, але для добра нашої батьківщини України і для всього запорожського війська я прийняв допомогу шведського короля»,— говориться у складеній ним святочній заяві. Це підтверджує й найголовніша стаття договору між Мазепою і Карлом XII: «Все те, що було признане як колишня власність українського народу, буде передане або збережене для українського князівства». Та не так сталося, як думалося-гадалося гетьманові, козакам-запорожцям, які захоплено вітали мазепинський задум і, не вагаючись, пристали до нього. Бо, як і він, вже не мали сили терпіти царські приниження, утиски, сваволю московських генералів, які ставились до українців, як до рабів. Петро І і уві сні не міг уявити імперію без України, яка з Росією була в союзі на договірних умовах, що всіляко ігнорувались. Його ультиматум військовій старшині був погрозливим: «Якщо до І.XII не повернуться, і будуть проти нас служити тим неприятелям, то будуть оголошені зрадниками нашими й вітчизни нашої. І будуть їхні чини й маєтності відібрані й роздані вірним за службу їхню. Також жінки і діти їхні будуть узяті й відправлені в заслання».

Першу кару за непокору понесла волелюбна гетьманська столиця. «Огнище зради» цар наказав стерти з лиця землі. Та не просто це було зробити війську Меншикова. Козаки під керівництвом полковника Дмитра Чечеля, начальника батуринської артилерії Фрідріха Кенігсена, батуринського сотника Дмитра Нестеренка відмовилися здавати без бою Батурин. Меншикових посланців — сотника Андрія Маркевича, рядового козака з Кролівця Федора Стожка — гетьманці у гніві мало не вбили за їхні слизькі пропозиції. Відповідь була одна: «Усі тут помремо, а в столицю не пустимо!».

Мости через Сейм батуринці зруйнували, а тому московське військо змушене було робити переправу. Однак це не вдалося. Її розстріляли шістьма гарматами за наказом Кенігсена. «Всі кажуть, що хочуть триматися до останньої людини», — доповідав Меншиков цареві. Лише ранні сутінки дали змогу царській армії переправитись на інший берег. «Війська Мазепині,— писав автор «Історії Русів», — що стояли залогою в місті, звані сердюками і створені з вольниці, а більше з українських поляків та волохів, які знали також, чого їм сподіватися треба од військ Царських, боронили місто та його укріплення зі взірцевою хоробрістю та одвагою. Приступи відбивано кілька разів од міських валів, рови міські наповнялися трупами забитих з обох сторін, але битва ще тривала повсюди довкола міста». Є історичні свідчення, що Меншиков, побачивши безсилля своєї армії, дав наказ відходити полкам — Батурин виявився неприступним міцним горішком. І все ж доля його не помилувала. Серед ночі фортецю потайки покинув один з головних старшин Прилуцького полку Іван Ніс і наздогнав відступаюче царське військо, щоб повернути його назад.

Про зраду Івана Носа в Батурині збереглася легенда, яку пощастило записати з уст Р. Жучкової: «До Меншикова привели перебіжчика з Батурина. То був Іван Ніс, який тримав образу на Мазепу і був невдоволений його несподіваним перевтіленням.

— Я знаю, як узяти цієї ночі Батурин,— сказав він царському генералові.

— Як же? — здивувався Меншиков.

— Знаю я потайний хід у фортецю...

— А що просиш за це?

— Небагато... помилуйте мою наречену, дочку дяконa.

Меншиков пообіцяв пощадити сім'ю священика, і невдовзі гренадери один за одним пробирались потайним ходом. Іван Ніс зупинився біля хатини дяка, покликав свою наречену. Була вона вражена його зрадою. Вихопила пістоля й застрелила його. І невдовзі з батьком, що пробудився, кинулася до тайника, щоб припинити солдат. Та сили були нерівні — їх швидко закололи штиками...».

Є й інші історичні версії зради Батурина. За однією з них, Іван Ніс послав до Меншикова свого довіреного старшину Соломаху, який повідомив, що Прилуцький полк вночі вірно «лежатиме ницьма біля валу», мовляв, вільно проходьте та життя лишень нам даруйте! Як би там не було, в історичних джерелах є згадка і про «якогось священика з донькою», які намагалися перешкодити проходженню царського війська тайником.

Лизогубівський літопис так свідчить про Варфоломіївську ніч Батурина: «Много там людей пропало от меча, понеже збег был от всех сел. Много же на Сейме потонуло людей, утекаючи через лед, еще не крепкий, много и погорело, крывшихся по хоронах в льохах, в погребах, в ямах, где паче подушилися, а на хоромах погорели, ибо хотя и вытрубление было — престать от кровопролития, однак выходящих от покрытия войско заюшенное, а паче рядовые солдаты, понапившися кололи людей и рубали, а для того боячися, прочие в скрытых местах сидели, аж когда огонь обошел весь город, и скрытые пострадали. Мало однак от огня спаслось, и только одна хатка, под самою стеною вала стоячая, уцелела». У Батурині збереглася ще одна легенда, яку я записав від М. Журавля та О. Згурського. «Вже вся гетьманська столиця вигоріла, і люд її був нещадно винищений. Лише одна похиленька хатина на околиці залишилась. Прийшов її підпалювати гренадер, а назустріч йому старенька:

— Соколику-синочку, змилостився наді мною і хатиною. Бог тобі поможе! Розжалобили його ті слова, пожалів він її. Подивився тільки довкола, чи ніхто не бачить, як не виконує наказу. І пішов. На свою біду другого дня старенька вирішила подякувати найвищому начальникові за подароване життя, неспалену хату. Привели її до Меншикова.

— А хто ж тебе врятував, бабцю? — запитав він її.

— Не знаю,— чесно сказала вона.

Тоді Меншиков поставив рядами все своє військо і промовив:

— Покажи, бабцю, хто він, я йому орден дам.

Довго йшла старенька солдатськими рядами і нарешті потрапила на солдата-рятівника, розцілувала його. Меншиков причепив орден на груди молодого хлопця. Та не натішився москаль ним. Наступного дня його четвертували, а стареньку з хатою спалили...».

Страшні звірства були вчинені царським військом над мирним населенням. Літописці описують, що найзвичайнісінькою стратою було «живыхъ четвертовать» і «на колъ сажать». «Всі жителі перерізані — се звичай нелюдських московитів,— свідчив шведський історик Фріксель.— Меншиков звелів прив'язувати до дощок трупи начальних козацьких людей і пустити по річці Сейму, щоб вони подали звістку іншим про погибель Батурина». У Чернігівському літописі повідомляється про те, як «ревно плакал по Батурину Мазепа», який через кілька днів після кривавого побоїща побачив у зруйнованій столиці «крови людской в месте (місті.— **Авт.**) і на предместью было полно калюжами». «Перебили й старих і малих»,— підсумовує злодіяння Петра І в щоденнику шамбелян Карла XII Адлорфольд. Солдати грабували переможене місто, гвалтували дівчат, жінок. Тіла вбитих наказано було не ховати. І вони, розтерзані, обпалені, лежали на руїнах «на съедение птицамъ небеснымъ».

Не пощастило полковникові Дмитрові Чечелю, якому вдалося втекти в Обмочев. Лизогубівський літопис інформує про те, що він зупинився у свого кума погрітися, «понеже весь обмок». Та його підступно зрадили. «И так взяли его, и поймали, и отдали великороссиянам». Козакам села Попівки Ященкам за це Меншиков видав «оборонний» універсал. Потрапив у полон і поранений Кенігсен. Він помер у дорозі, і його колесували вже мертвого. Чечель помер мученицькою смертю після нелюдських тортур у Глухові на чотирирамному колесі, яке зламувало тіло і шматувало його на частини.

Меншиков не наситився батуринською кров'ю — палив з ненавистю й навколишні села. За працю під час облоги Батурина князя Галіцина було обдаровано двадцятьма п'ятьма тисячами карбованців, Меншикова — шістьма тисячами дукатів.

По-різному оцінюють кількість жертв петрівсько-меншикового «добродіяння» для України. Тодішній англійський посол Чарлз Вітворт інформував з Москви, що в Батурині «зарізано жорстоко шість тисяч чоловік без огляду на вік і стать». Історики Ілько Борщак та Рене Мартель називають цифру 15 тисяч. Остання, на мій погляд, більш реальна: адже в столиці стояло лише гетьманського війська п'ять-шість тисяч шабель. Крім батуринчан, у фортеці переховувались козаки, селяни з найближчих сіл. Ось такий жорстокий урок був завданий Україні. Та Петрові І було його замало. В Лебедині на Сумщині в ці ж дні виріс «цвинтар гетьманців», де поховано близько дев'ятисот представників козацької старшини, яку царські кати піддали жорстоким тортурам. У Глухові у Святотроїцькому храмі новгород-сіверський протопоп Афанасій Заруцький з іншими священиками на догоду цареві виголосили анафему Мазепі і його спільникам. Обраний новий гетьман у виданому універсалі улесливо дякував Петрові І за «милостивую протекцию», бо, мовляв, Малоросія під його мудрим керівництвом стала багатшою й заможнішою. Стала! Українська автономія, державність були нещадно відкинуті й розтоптані без жалю й милосердя на віки.

...Перше листопадове вшанування закатованих у 1708 році батуринців зняло завісу мовчання над трагічною сторінкою нашої історії й розвіяло-зняло прокляття, яким щедро обдарована з царської милості земля колишньої гетьманської столиці (можливо, через те тут і до цих пір у палаці К. Розумовського гуляють протяги і йде не одне десятиліття через постійний дефіцит коштів його реставрація).

На околиці селища зібралися місцеві жителі, гості звідусіль — з Києва, Чернігова, навіть з Самбора Львівської області. Було холодно, вітряно, слізно і все ж вільно-тепло на душі від того, що правда воскресла і тепер її не витопчеш, не викреслиш з пам'яті, як би того хто не бажав. Отець Семен, настоятель П'ятницької церкви УАПЦ Чернігова, відправив панахиду біля скромно насипаної могили з великим дерев'яним хрестом — вперше за 283 роки після трагедії! Якби ж то молитва Божа об'єднала нас, як і пам'ять, як історія над одним — утвердженням незалежності України. Вона важко діставалася, виборювалася. Уроки її прості:

Жаль ся, Боже, України,
Що не вкупі має сини!

Ці рядки належать поетові Івану Мазепі. Пам'ятаймо їх!

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Від автора. Гонорар за статтю прошу надіслати на рахунок Оргкомітету по вшануванню жертв царських катів для майбутнього меморіалу закатованим батуринцям — № 000749415 в Агропромбанку («На меморіал»), в м. Бахмачі Чернігівської області.

Комерційні виставки закордонних та вітчизняних товарів.

Ми надаємо нашим клієнтам:

— виставочні зали загальною площею 1800 квадратних метрів;

— виставочне обладнання світового рівня;

— мінімальні розцінки для українських підприємців;

— консультації фахівців найвищої кваліфікації з маркетингу, консалтингу, економічного права;

— швидке і кваліфіковане укладення контрактів;

— бізнес-обслуговування, надання інформації про українські та зарубіжні фірми.

На наших виставках — якісні товари з Голландії, Угорщини, Чехії, Словаччини і Болгарії.

На виставці в «Українському бізнес-центрі» вам допоможуть гідно представити свою фірму і знайти вигідних партнерів.

Ви не знаєте, як просунути свою продукцію на ринок?

Ви починаєте нову справу і хочете спробувати свої можливості?

Ви шукаєте солідного партнера або вигідний контракт з іноземними фірмами?

Вам потрібен лоцман-консультант у морі світового ринку?

Звертайтесь до «Українського бізнес-центру»

UBG — *КОМЕРЦІЙНИЙ ЛОКОМОТИВ УКРАЇНСЬКИХ ФІРМ!*

У нас з 1 червня діє постійна виставка-продаж товарів народного споживання, технологічного устаткування, новітніх технологій європейських, американських та південно-східних фірм.

На вас чекають вигідні контракти за цінами нижче світових.

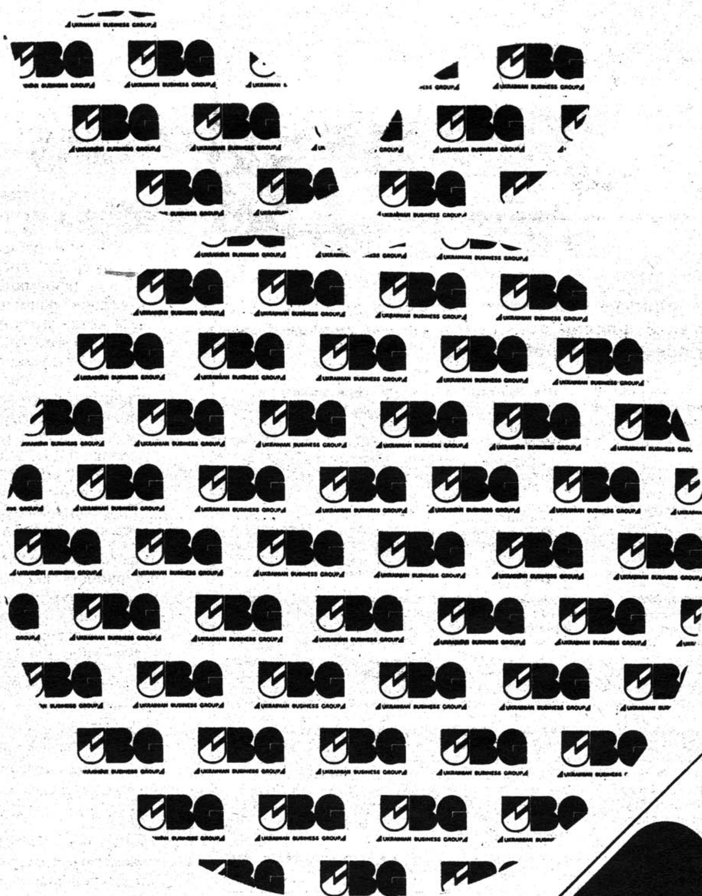

РЕКЛАМНИЙ ВІДДІЛ UBG ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДІЛОВУ РЕКЛАМУ ВІД СОЛІДНИХ ЗАРУБІЖНИХ І ВІТЧИЗНЯНИХ ФІРМ.

ВЕЛИКИМ ЗАМОВНИКАМ І ПОСТІЙНИМ КЛІЄНТАМ НАДАЄТЬСЯ ЗНИЖКА АБО ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ.

Наша адреса:

252156, м. Київ, вул. Кіото, 19 (Торгово-економічний інститут).

Телефон: 544-60-31.

Телефакс: (044) 544-39-74.

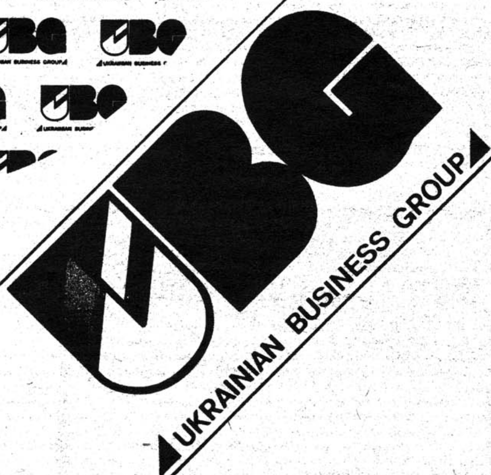

ПАНОВЕ!

ТОВАРНА БІРЖА «ДОНЕЦЬК-АЛІСА»

ПОЧИНАЄ ПРОДАЖ ДОДАТКОВИХ БРОКЕРСЬКИХ МІСЦЬ

Дає приміщення для офісу, забезпечує всім необхідним обладнанням ваше брокерське місце.

Ваша брокерська контора братиме участь у торгах одночасно в 15 містах країни.

Вступ до Незалежної Системи Бірж визначить ваш успіх у ринковій економіці.

Не втратьте свого часу — дзвоніть прямо зараз.

Для вас ми працюємо цілодобово.

Наша адреса: 340048, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 189.

Тел. 99-86-08, 99-86-10, 99-85-48.

Факс: 55-25-00.

МИ ЧЕКАЄМО НА ВАС, ПАНОВЕ!

Свема

Шосткинское производственное объединение «Свема» реализует торговым базам, киностудиям, киноклубам, кооперативам кинопленки для любительских киносъемок:

ОЧ-50 черно-белая, обращаемая, размер (мм):
1×8 — в роликах по 10 м;
2×8 — в роликах по 7,5 м;
16 — в роликах по 15 м, 30 м;
1×8 — в роликах по 15 м;
2×8 — в роликах 7,5 м,
в кассете и без кассет.

Цена от 1 руб. 20 коп. до 5 руб.

ЦО-90Л — цветная, обращаемая, 16 мм в роликах (м) — 60, 120, 240.

Цена (соответственно) 17 руб. 60 коп., 35 руб. 20 коп., 70 руб. 40 коп. за ролик.

Справки по адресу: 245110, Сумская обл., г. Шостка, ул. Гагарина, 1. ПО «Свема».
Телефоны: 2-00-40, 2-04-17, 2-30-40.
Телеграф: Шостка Магнит.
Телетайп: 174576, 174591.

ПІДПРИЄМСТВАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, БАНКАМ ТА БІРЖАМ, АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВАМ І ФОНДАМ, СПІЛЬНИМ ТА МАЛИМ ПІДПРИЄМСТВАМ, КООПЕРАТИВАМ

Український республіканський інформаційно-обчислювальний центр Держстандарту надає Вам можливість стати абонентом унікальної системи інформаційного обслуговування, першу чергу якої становить база даних "ПРОДУКЦІЯ УКРАЇНИ", що є складовою частиною національного банку даних "СТАНДАРТ".

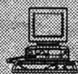

Інформація цієї бази містить дані щодо підприємств, які розташовані на території України, та про продукцію, що її виробляють (відомості про номенклатуру, її призначення, експортні можливості тощо).

Інформацію, що Вас цікавить, можна одержати:

- *поштою на "твердій копії" (роздруковка);*
- *поштою на гнучкому магнітному диску (дискета);*
- *методом безпосереднього доступу (режим ONLINE) з персонального комп'ютера, телефакса, телетайпу, яких підключено до телефонної мережі.*

База даних "ПРОДУКЦІЯ УКРАЇНИ" є першим такого роду джерелом інформації у республіці й призначена для підприємств та організацій, що зацікавлені у встановленні та розвитку ділових зв'язків з українськими виробниками. Передбачено технічну можливість виходу на такого роду бази даних у нашій країні та за кордоном.

Оплата за користування інформацією здійснюється на договірних засадах. Абоненти, які надають інформацію щодо своїх підприємств, користуються базою даних на пільгових умовах.

ЯКЩО ВИ ЗАЦІКАВЛЕНІ СТАТИ НАШИМ АБОНЕНТОМ,

повідомте про це на адресу: 252650, Київ, ГСП, вул.Горького, 174, Український РІОЦ Держстандарту.

Контактні телефони: 268-70-80, 268-70-62.

У ВАС з'явилась рідкісна можливість придбати унікальне видання: «Український діловий документ», який в значній мірі полегшить Вашу повсякденну роботу.

«Український діловий документ» містить зразки документів з слідуючих питань:

— створення підприємств різноманітних форм власності;
— банківська діяльність;
— зовнішньоекономічна діяльність;
— договірні, комерційні відносини;
— претензійно-позова робота та інші.

Отже, за допомогою цього збірника Ви завжди зможете не тільки швидко і впевнено, але й вірно оформити будь-який документ.

Збірник виходить в грудні 1991 р., обсягом понад 600 сторінок в твердій обкладинці, друк офсетний. Кожний сотий екземпляр, замовлений Вашою організацією, надається безкоштовно.

В зв'язку з великим попитом, збірник розповсюджується тільки по попередній передплаті, в роздрібну торгівлю він надходити не буде.

Вартість видання — 132 крб.

Якщо Ви зацікавились — звертайтесь до нас і Ви завжди будете мати під рукою зразки найважливіших документів на українській мові.

Порядок оформлення замовлення: Вам необхідно перерахувати 132 крб. на рахунок № 700161909/345387 в Укрінбанк м. Києва, МФО 322249, направити замовлення на збірник і вказати дату та номер платіжного доручення на адресу: 253225, м. Київ, а/с 2, Науково-технічний центр «Консалтинг».

Телефони для довідок: (044) 416-86-34, (044) 290-62-40.

ЯКЩО ВИ:

— плануєте створити підприємство, об'єднання різних форм власності (орендне, мале, акціонерне),

— надаєте перевагу розмові з податковим інспектором, посилаючись на конкретні інструкції та положення,

— вибирайте — КОМПЕТЕНТНІСТЬ —

звертайтесь до нас!

НТЦ «Консалтинг»
надає Вам можливість придбати «Збірник організаційно-методичних та інструктивних матеріалів, регламентуючих діяльність підприємств та організацій», що містить закони України, постанови Кабінету міністрів та останні найважливіші інструктивні матеріали Мінфіну України, інших міністерств та установ, щодо регламентації діяльності підприємств різних форм власності.

Порядок оформлення замовлення: Вам необхідно перерахувати 157 крб. на рахунок № 700161909/345387 в Укрінбанк м. Києва, МФО 322249, надіслати замовлення на збірник та вказати дату і номер платіжного доручення на адресу: 253225, м. Київ, а/с 2, НТЦ «Консалтинг». Телефони для довідок: (044) 416-86-34, 290-62-40.

ДАЙДЖЕСТ **ДИРЕКТОР**

100 - страничный деловой журнал для руководителей

«Д-Д» — это практическая информация от нормативных документов и аналитических обзоров до цен и делового этикета

Стоимость подписки — 150 руб.

Телефоны для справок: (095) 302 - 1133, 301 - 5333

НАУЧНО - ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ ФИРМА «ДИБРОВА-ЛТД» ПРОДАЕТ ИЛИ СДАЕТ НА ПРОКАТ УСТАНОВКИ ПО ФОРМОВКЕ БЛОКОВ: УФАБ-01, формовка стеновых блоков [200×200×400]; УФАБ-02, формовка внутрикомнатных перегородок [100×200×400]; УФАБ-03, формовка фундаментных блоков, производит также установку 300—400 блоков в смену.

Обращаться по адресу: 252037, Киев-37, улица Краснопартизанская, дом, 14-А, НПФ «Диброва-ЛТД», тел. 277-23-24.

ДІЙТИ ДО КОЖНОЇ КОМАНДИ

Футбол

Наближається момент, коли футбольна громадськість України визначить найболючіше питання — чи бути національному чемпіонату і, отже, чи входити нашій державі до світового співтовариства з цьому виді спорту № 1! На запитання «Голосу України» відповідає заступник голови Федерації футболу України, заслужений тренер республіки Євген КОТЕЛЬНИКОВ.

— **Якщо не заперечуєте, почнемо з проблеми фінансово-економічного базису для українського футболу в його завтрашньому, віриться, суверенному статусі.**

— З місця — в кар'єр? Ну, гаразд. Головне — федерація не збирається жити за рахунок клубів: їхній вступний внесок буде мінімальним, виключно — на організацію та проведення змагань. Але згадайте, на що йшли досі їхні кровні гроші, — на перельоти від, скажімо, Луцька й до Тюмені, Душанбе, Закавказзя. А щодо дитячого футболу, то справа ця недешева, а ми, мабуть, як ніде в Європі, проводимо юнацькі першості з чітким календарем. Що ж, без вкладу Міністерства у справах молоді та спорту сама федерація не потягнула б виховання резервів. Так, од дублерів, як окремого ешелону на зразок Союзу, ми втримаємося. Та хлопцям знайдеться ж де грати, зростати. Якщо будуть всі три ліги.

— **Наших читачів якраз і цікавить, що це за ліги?**

— Не сприйміть за відмовку, канцелярський штамп. Але вирішуватиме Рада федерації. Ми ж, у надрах федерації, підготували, так би мовити, начерк, щоб запропонувати делегатам од областей і клубів. Він передбачає весняний чемпіонат для подальшого комплектування стабільних ліг. Дехто вимагає почати всім на рівних, тобто від «Чорноморця» (найвищого з-поміж наших у таблиці союзної вищої ліги-91) і до харківського «Маяка» (аутсайдера першої зони другої ліги). А там, мовляв, як вийде. Та, вибачте, чому слід одразу закреслювати заслуги кращих клубів? Тож, беручи до уваги підсумки союзного чемпіонату, вважаємо справедливим включити до майбутньої першої ліги України два десятки клубів. Тоді друга ліга об'єднала б іще 24—26 команд, серед яких опинилися б і медалісти недавнього фіналу чемпіонату республіки серед колективів фізкультури — «Новатор» (Маріуполь), «Кристал» (Чортків) та «Поліграфтехніка» (Олександрія). Має сформуватися й третя ліга. Очолять її переможці тих трьох зон із шести, які в маріупольській «пульці» зайняли місця з четвертого по шосте плюс друга і третя команди за підсумками кожного із зональних турнірів сезону-91 серед колективів. Це виводить на цифру 15, проте цілком можливо, що буде їх до 18.

— **І ви вірите, що таку кампанію можна «прокрутити» до літа? Коротка першість лишає значну вірогідність випадковості.**

— Проект елементарного одноколового чемпіонату навесні не знайшов особливих прихильників. Тому уявіть собі дві підгрупи першої ліги (по 10 чи 11 учасників), котрі грають у два кола, з наступним визначенням підсумкових місць шляхом «стикових» ігор. Комусь, звичайно, не уникнути аутсайдерства, а відтак — осіннього старту в другій лізі, яку з весни планується теж поділити на дві «дюжини». Та без обміну між лігами ніяк не вийде піраміди. А треба, щоб з наступного серпня Україна перейшла на систему «осінь — весна», як прийнято футбольною цивілізацією. Кілька слів про першість колективів фізкультури. Вона вбачається як четвертий по силах ешелон. У першій половині року пройдуть чемпіонати областей, Криму, Києва, звідки відберуться приблизно 52 команди для осіннього старту в кількох зонах за географічним принципом. Повторюю, що вирішальне слово за Радою...

— **А що ви зможете обіцяти делегатам у плані міжнародного статусу нашого футболу? Від таких гарантій міг би виходити в прийнятті свого рішення й тренер, і гравець. Тверезі голови б'ють на сполох, що футболісти з іменами можуть перебратися в звичні ліги колишнього СРСР — тобто до Росії, Беларусі, Казахстану, що, припустимо, залишаться в структурі Федерації Союзу.**

— По-перше, гадаю, що в масовому масштабі такого не станеться, й хлопці зостануться вірними рідному дому. Буде сформована, як постійно діючий інститут, збірна України, точніше збірні в кількох вікових категоріях. І потрапити до неї буде, погодьтеся, реальніше, ніж у попередні збірні СРСР, куди відбір ішов нехай колегіально, але з кабінетів центру! По-друге, поквапити хронологію ніяк не можливо. Висувати прогнози щодо голосування Радою на підставі лише газетних публікацій — також некоректно. Адже Івано-Франківськ підходить ось так (і навіть висунув цікавий проект), а персональна заява тренера популярного клубу (хоча б «Дніпра») повертає питання в іншій площині. Відмахнутися? Неможливо. Бо тренери багатьох периферійних команд вважають найпершою умовою неодмінну участь усіх шести наших клубів вищої ліги-91 найсильнішими своїми складами в майбутньому українському чемпіонаті. Грати з ними — то відчувати причетність до великого футболу.

А ми мусимо дійти до кожної команди. Ось третій фактор — моральний — мав би стати об'єктом уваги вас, журналістів. Неоціненну користь ви принесете, підтримуючи кожний паросток. А в нас їх чимало. Написати про них куди важливіше, ніж розшукувати скрізь негатив. Наше з вами спільне завдання — довести, що на території, яка більша Франції, є класний футбол. Свої гарантії футбольна Україна здобуде, але нехай це виявиться волею громади...

Вів інтерв'ю Євген КАРЕЛЬСЬКИЙ.

Майбутнє українського футболу. **Фото Миколи БОЧКА.**

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

ХОКЕЙ. Відкритий чемпіонат. «Сокіл» (Київ) — «Хімік» (Воскресенськ) — 2:3 (1:0 0:2, 1:1). Шайби у киян закинули: Синьков, Бурханов.

ПЛАВАННЯ. Успішно виступила в Монреалі на розиграші Кубка світу національна збірна України. Вінничанин Павло Хникін виграв дистанцію 100 метрів вільним стилем — 49,58 сек. і 50 метрів батерфляєм — 24,55. Харків'янка Наталя Шибаєва була другою на дистанції 200 метрів на спині — 2.13,57.

СПОРТИВНА ГІМНАСТИКА. На турнірі Кубка «Тюніті», що проходив у Нагойї, учасники змагалися в багатоборстві. Кращим у чоловіків виявився представник команди України, луганець Ігор Коробчинський. А в Токіо на розиграші Кубка федерацій з окремих видів Коробчинський виграв вправи на коні.

Повертаючись до надрукованого

ПРОТИСТОЯННЯ ТРИВАЄ

Наша газета вже не раз публікувала матеріали про конфлікт, який виник між колективом працівників Палацу спорту «Спартак» у Полтаві та обласною радою ВДФСТ профспілок.

Колектив споруди за власні кошти відбудував занедбані за 20 років приміщення, створив рентабельне підприємство. Наприкінці 1990 року спартаківці вирішили створити організацію орендарів. Однак законне прагнення колективу працювати і жити краще зіткнулося з кам'яною стіною несприйняття всього нового. Колектив замучили численними перевірками. Але криміналу вони не знаходили. Що, зрозуміло, не влаштовувало ініціаторів бюрократичної помсти.

У лютому нинішнього року, не реагуючи на попередження Держарбітражу Полтавської області, голова облради ВДФСТ профспілок розпочав ліквідацію підприємства та звільнення працівників. Парадоксальність ситуації полягала в тому, що цю акцію здійснювала організація, яка, крім орендних, ніяких відношень до «Спартака» не має. Турбуючись про створення робочих місць для свого тонучого апарату, облрада ВДФСТ профспілок, яка вже припинила своє існування, шість разів робила спроби фізично захопити Палац, але ловила облизня...

— На сьогодні наше підприємство,— пише до редакції директор Палацу «Спартак» В. Скриль,— не знято з державного реєстру України. Воно працює, не скасовано й наш розрахунковий рахунок. Але, незважаючи на те, що факт ліквідації не встановлено, обласний суд підтверджує звільнення наших працівників.

Таким чином, за мовчазною згодою Полтавського облвиконкому, прокуратури, обласного суду, до яких ми неодноразово зверталися по допомогу, йде буквальна розправа не тільки над нашим колективом, а й над основами моралі, честі. Документи про фіктивну ліквідацію підприємства, незаконне звільнення наших працівників лежать у республіканській прокуратурі та у Верховному суді України.

І все ж палац працює. У нас безплатно займаються 150 дітей, інваліди, малозабезпечені. Колектив із своїх прибутків підтримує змагання...

Завтра республіканський арбітражний суд, до речі, вже вдруге нинішнього року, розглядатиме питання про ліквідацію полтавського Палацу спорту «Спартак». Хочеться сподіватися, що вже цього разу буде справедливо розставлено всі крапки над «і». Невже колективові спортивної споруди доведеться звертатися по допомогу до Організації Об'єднаних Націй? Не віриться. Адже надворі вже інші часи...

Віктор ГЕНЧУК.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар — Віталій Суддя.

Чергові редактори — Микола Хрієнко. Сергій Лавренюк.

Автори макета — Анатолій Мироничев Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотиплісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 160 900.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315234.